

SAN MARCOS

Juan Oco Doquë Ayere Quëaye

(Mt 3.1-12; Lc 3.1-9, 15-17; Jn 1.19-28)

¹ De'o coca ñeje huëopi. Ñeje yo'opi, Ëjaë Jesucristo Maija'quë mamaquë. ² Maija'quëre quëacaiquë Isaiáspi Maija'quë quëaquëna, toyapi, ñeje:

“Yë'ëre quëacaiquëre du'ru jëjo saosi'i, saija'a ma'a ne de'huacaija'quëre.

³ Airopi i yë'ose'e jutaja'coa.

Ne de'huajë'ë,

Mai Ëjaë daija'a ma'a, nui ma'a hui'yocaijë'ë.”

⁴ Jaje pa'ina, Juan cuene yejaja'a dai paire doquë daji'i. Jaje dai capi: Mësaru ja'rë cuasase'ere jëoni ponëto oco doye pa'iji, mësaru co'aye yo'ose'e sai de'huacaise'e pa'ija'core. ⁵ Judea quë'ro pai cui'ne Jerusalén daripë pai si'aohua'i i pa'i hue'ñana sani iohua'i co'aye yo'ose'e oijë quëajëna, Juanpi Jordán tsiayana dopi.

⁶ Juan caña cato camello nañapi nese'e paji'i. Cui'ne i tëi ca cato ca'nipi nesico paji'i. I aiñe cato pu'su cui'ne mejaë paya paji'i. ⁷ Ñeje caquë paire quëaëña:

“Yë'ë jeteyo'je jerepa pa'ipi daiji. I jo'yaë në meni zapato joyecaiquëje pa'i yë'ë peoyë, ai teaye pa'i a'ë. ⁸ Ocopi dohuë, mësarute. Jesuta'a Maija'quë joyore isija'quë api.”

Jesure Doye

(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)

⁹ Ja mu'seña Jesupi Nazaret daripëpi de daquëña. Nazaret daripë cato Galilea quë'ro paji'i. Daquëna, Juanpi Jordán ñana dopi, Jesure. ¹⁰ Do tējina, Jesús tsiayapi tumaquëna, ma'tëmo jaca sacona, ñaëña. Ñaquëna, Maija'quë joyo ire pana nëca mequëña, su'teje pa'ipi. ¹¹ Nëca meina, ma'tëmopi yë'ose'e jutaëña:

“Më'ë yë'ë mamaquë a'ë. Më'ëre ai yëyë. Ai sihuaquë pa'iyë, më'ëre.”

Jesure Neñañe

(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)

¹² Ja maca je'nërepa Maija'quë joyopi saëña, Jesure, yequë hue'ñana, pai peo hue'ñana. ¹³ Saëna, airo acohua'i quë'rona cuarenta mu'seña pa'ina, mënapi co'aye yo'ojaquë caquë dani neñaëña. Mënapi jaje yo'o tēji maca huiñaohua'ipi dani Jesure necateña.

Jesús Yo'o Huëoye, Galileana

(Mt 4.12-17; Lc 4.14-15)

¹⁴ Juanre tsoe tseani cosi maca Jesús jeteyo'je saji'i, Galileana, de'o cocare quëaquë Diusu te'te ayere. ¹⁵ Ñeje caquë quëapi:

“Tsoe t̄i'api, Maija'quë cuañe te'te. Ja'yere pa'iji. Mësarū ja'rë cuasase'e jeoni yeque cuasayena ponëj'ë. Huaso cocare asajë'ë.”

Hua'ire Yo'ecohua'ire Soiye

(Mt 4.18-22; Lc 5.1-11)

¹⁶ Jesupi Galilea jaira tē'tëpaja'a saina, Simón i yo'jei Andrés conī hua'i huaterë jeo deojëna, ñaëña, iti hua'i yo'ecohua'i sëte. ¹⁷ Ñani jaohua'ire capi:

“Yë'ë ja're daijë'ë. Yureta'a paire yo'ecohua'i pa'ija'cohua'ire nesi'i, yë'ëpi.”

¹⁸ Ca tējina, huaterë jëoni sateña, i ja're.

¹⁹ Satena, seña maca saina, Zebedeo mamajëpi Jacobopi i yo'jei Juanpi conì yohuëre ñu'ijë huaterëre que'que do'sejëna, ñaëña. ²⁰ Ñani johua'ire soiña. Soina, jaohua'ije pëca ja'quëre jëoni Jesús ja're sateña, i saina cõcaicohua'i ja're conì yohuëre pa'ina.

*Co'a Joyore Hue'equë
(Lc 4.31-37)*

²¹ Jëo saisicohua'ipi capernaum daripëna sa ti'ani, du'ru huajë mu'se Judea pai tsi'si huë'ena cacarena, ye'yaëña, Jesupi. ²² Ye'yaquëna, me nesiquëpi de'oyerepa ta'ñerepa ye'yaquë'ni, jaë, cuañequëje pa'irepa ye'yaquë'ni. Maire ye'yacohua'i yo'oyeje yo'oye paji, cuasareña. ²³ Cui'ne pai tsi'si huë'ere huati quë'i paquëña.

²⁴ Pa'ipi caëña:

“¿Jesús Nazaret daripëpi daiquë me nesi'quë yëquëre yo'oquë'ni? ¿Yëquëre huasi'quë daiquë? Ti cuañequërepa de'oquëni ñahuë, më'ëre.”

²⁵ Caquëna, Jesupi huatire caëña:

“Cama'ë pa'ijë'ë. Jaëte jëoni etajë'ë.”

²⁶ Caquëna, asani hue'hue dahuëje pa'ye ju'iquëte yo'oni cuini etaëña, huati. ²⁷ Jaje yo'ouna, ñani si'aohua'i quëquë huesëni sa'ñe seteña:

“¿Ique a'ni, iye? ¿Iquerepa huajë ye'yaye a'ni, iye? ¿Huatiohua'ire eto sao tuture paque paji. Jaje paquëni i cuañeñe sehuojë etayë?”

28 Jaje Jesús yo'oyese'e esa Galilea yeja pa'icohua'i asa t̄i'areña.

Simón Pedro Huaore Jujuye

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

29 Ye'ya t̄ejini pa'i tsi'si huë'epi etani Simón cui'ne Andrés huë'ena cacaëña. Jacobo cui'ne Juan coní cacareña, Jesús ja're. 30 Cacarena, Simón huao suña dahuëre ju'io uico pacoña. Pa'iona, io ju'iñe quëareña, Jesure. 31 Quëarena, asani dani io jëtëna tseani naë huëouña. Naë huëouna, suña dahuë jeouña. Jeouna, huëni si'aohua'ire aña.

Jai Paire Ne Co'yaye, Jesús Yo'oquëna

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

32 Na'iquëna, ësë caje huesëquëna, ja daripë si'a ju'icohua'ire cui'ne huati quë'iohua'ire Jesús quë'rona dareña. 33 Si'a pa'i ja daripë acohua'i tsi'sireña, eta sa'ro quë'rona. 34 Tsi'sirena, jai paire jujuquëna, co'yareña, si'aohua'i. Si'aye ju'iñe pa'itoje de'oye jujuña. Cui'ne huati quë'iohua'i pa'ijëna, eto saouña, huatiohua'ire. Huatiohua'ipi tsoe Jesure ñareña. Jesupi huatiohua'i cayete ëssequë, cama'pë pa'ijë'ë, cani eto saouña.

Jesús Yëhuoye, Galilea Quë'rore

(Lc 4.42-44)

35 Ja yo'o t̄ejini pëani cani nea huë'ñarepa huëni saquëña, pa'i peo huë'ñana Maija'quëni casi' caquë. 36 Ja caquëna, Simón cui'ne yecohua'i coní tuteña. 37 Tuní t̄i'ani ite careña:

“Si'aohua'i më'ëni co'eyë.”

38 Cajëna, Jesupi johua'ire caëña:

“Je darina sañu'u. Je darijë cui'ne Maija'quë coca quëasi'quë daë'ë.”

39 Cani saquëña. Si'a hue'ña Galilea quë'roja'a sai si'a Judea tsi'si huë'ena cacani Maija'quë coca quëarojaquëña. Cui'ne huatiohua'ire eta saouña.

Jesús Jujucaiye, Ja'ju Dahuë Ju'iquëre
(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

40 Jesús pa'i hue'ñana te'i ju'iquëpi daquëña. Ja'ju dahuë ju'iñe hue'equëpi dani do're ja'runi oi sequëña:

“Më'ëpi yëni ne co'yajë'ë, yë'ëre.”

41 Ju'iquëte oi ñaquë jëtëpi se patoquë caëña:

“Yëyë. Më'ëre jujusi'i.”

42 Cani patoquëna, ti ju'iñe peoquëre pare ne co'yaëña, ite. 43 Ne co'yani Jesupi yëhuouña, yë'ë ne co'yase'e quëama'ë pa'ijë:

44 “Yecohua'ire quëama'ë pa'ijë'ë, coa Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëse'ere iñojë'ë, Moisés cuañequë pa'ise'ere isiquë më'ë si'sire toa tosiquë pa'iyere iñoquë. Jaje yo'oquëna, yecohua'i ñajajë caëña. Cani jëjo saouña.”

45 Ti jujusiquëpi etani sani Jesús yo'ose'ere si'a hue'ña quëaëña. Quëaëna, Jesupi pai daripëa tiñarepa cacaye peouña. Peoquëna, hue'sere pai peo hue'ñare paquëña. Pa'iquëta'are paipi i quë'rona si'a hue'ña acohua'ipi dateña.

2

Quë'quë Dahuë Ju'iquëre Jujuye
(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

1 Yequë huë'ñare panirojani tējini, tijupë Capernaum yejana co'i copi. Co'ina, huë'ere pa'iji asareña, yecohua'i. 2 Asani esa tsi'sireña. Si'a huë'e timë huesëoña, so'o sa'ro peoyerepa.

Jaje tsi'sirena, i cato Maija'quë cocare quëaëña. ³ Quëaquëna, cajëse'e ëmëohua'ipi ju'iquëre hue'ejë dareña. I ju'iñe cato quë'quë dahuë paji'i. ⁴ Dani jai pai pa'ijëna, Jesús pa'i hue'ñana caca tì'añe peoquëna, ña jujani huë'e ëmëje'aja'a coje neni ju'iquëre cai saihuëre uina, Jesús nëca hue'ñana casareña. ⁵ Jujucaija'quë api cuasajë yo'oyere ñani Jesús ju'iquëre capi:

“Tsihua'ë, më'ë co'aye yo'ose'ere sai de'huacaise'e a'ë.”

⁶ Jaje caquëna, iti maca ñu'icohua'ipi cuañese'e ye'yacohua'i acohua'ipi asani cuasahuë. ⁷ ¿Me yo'oquë jaje caquë'ni, iquë? Coa Maija'quëni cue'cuequë caji. Iye yeja acohua'i pai co'aye yo'ose'ere sai de'huaye peoji. Coa Diosuse'e yo'oye a'ë, ja cato.

⁸ Cuasajëna, Jesús i joyopi iohua'i cuasase'e asani caëña:

“¿Me neñu'ju jaje cuasaye'ni, mësarü? ⁹ Ique a'ni, ju'iquëre ai de'oye ca'ñe pa'ye: ‘Më'ë co'aye yo'ose'e sai de'huacaise'e a'ë.’ Panita'a caye, ‘Huëni më'ë cai saihuë ini saijë'ë.’ ¹⁰ Jaje pa'ito mësarute iñosi'i, yë'ë Pai Mamaquë iye yeja pa'i pai co'aye yo'ose'ere sai de'hua tutu paquë pa'iyere.”

Jaje cani ju'iquëre caëña:

¹¹ “Më'ëni cayë, huëijë'ë. Më caicore ini hue'equë më huë'ena saijë'ë.”

¹² Jare caëna, ju'iquëpi i cai sëohuë ini hue'equë saquëña. Saquëna, ñani Maija'quë ai de'oji cajë sihuareña, mai ña ma'ñere ñañë, cajë.

Jesupi Levíre Soiye
(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

13 Jesupi sani couña, jaira tē'tēpana. Sani couna, si'a pa'i i quē'rona tsi'sirena, ye'yaēña. 14 Ye'ya tējini jerepa saina, Leví, Alfeo mamaquēpi pa'i do'i sai huē'ere ñu'ina, Jesupi ñani caēña:

“Yē'ē ja're daijē'ē.”

Caēna, asani i ja're saquēña.

15 Jesupi Leví huē'ena sani ñu'i aina, jai pa'i pa'i do'i secohua'i cui'ne yecohua'i co'aye yo'ocohua'i cui'ne i ye'yacohua'i coní te'e ñu'ijē atēña. 16 Jesupi jaje jaohua'i ja're coní ñu'i aina, ñaquē ñani cuañese'e ye'yacohua'ipi cui'ne fariseohua'ipi i ye'yacohua'ire seteña:

“¿Me neni mēsarute ye'yaquē pa'i do'i secohua'i ja're coní cui'ne co'acohua'i ja're coní ucuquē cui'ne aiquē'ni?”

17 Sejēna, Jesupi asani sehuouña, jaohua'ire:

“Huajēcohua'i cui'ne de'oye pa'icohua'i jujuquēre co'ema'cohua'i a'ē. Ju'icohua'ipi co'ecohua'i a'ē. Yē'ē cato de'ocohua'ini soisi'i caquē daiye pañuē. Co'acohua'ini caquē daisiquē a'ē.”

Ai Mañere Cajē Señe

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

18 Fariseo pa'i ye'yacohua'ipi cui'ne Juanre ye'yacohua'ipi aima'pē Maija'quēre sejēna, yecohua'ipi ñani Jesús quē'rona dani seteña:

“¿Me yo'ojē mē ye'yacohua'i aima'pē seña pañe'ni, Juan ye'yacohua'i cui'ne fariseo pa'i ye'yacohua'ise'e aima'pē sejēna?”

19 Sejēna, Jesupi sehuouña:

“¿Hueja a'o aija'cohua'ire soisicohua'i je'quē aima'cohua'ini iti hueja posēpi iohua'i ja're coní pa'ito? Ipi pa'ito aine pa'iji. 20 Jaje pa'iquēta'are

hueja posëje pa'ini yequë mu'se sio cuañoni ja macata'a aima'pë seja'cohua'i a'ë.

²¹ Ai ju'i care huajë capi jaoma'cohua'i a'ë. Jaje yo'osicohua'i pa'ito jojajëna, huajë capi quërësio ai ju'i care jerepa jai coje neñe pa'iji. ²² Cui'ne huajë cuiya'i conore ai ca'ni topëna ayama'cohua'i a'ë. Ayasicohua'i pa'ito huajë cuiya'i conopi o'saquë qui'co joiye pa'iji. Ja maca yureta'a si'aye nejoñe pa'iji, cono cui'ne topëje conì. Ja do'ire huajë cuiya'i cono ja're huajë ca'ni topëna ayaye pa'iji.”

*Jesús Ye'yecohua'ipi Huajë Mu'se Yo'oye
(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)*

²³ Te'e mu'se Jesús huajë mu'se pa'ina, trigo tsioja'a saina, i ye'yacohua'ipi sa tëto saijë tëahuë.

²⁴ Tëajëna, ñani fariseo paipi careña, Jesure:

“Ñajë'ë, jaohua'i yo'oyere huajë mu'se yo'oye peoji, huajëye pa'i mu'sere.”

²⁵ Cajëna, ipi iohua'ire caëña:

“¿Maija'quë toyapë mësarü ñama'cohua'i a'ni? Toyase'e cato caji: Abiatar Maija'quë huë'ere ñacacohua'i ëjaërepa pa'i maca, Davidpi cui'ne i cocohua'ipi aiñe peoquëna, ai ëa ju'ijë. ²⁶ David cui'ne i cocohua'i conì cacani aore Maija'quë ña hue'ñana tëose'ere aë'ë. Iye ao cato Maija'quë huë'e ñacacohua'ise'e ai ja'ñe pa'iji. Yecohua'ire ësesese'e paji'i.”

²⁷ Cui'ne jaohua'ire Jesupi caëña:

“Paini caquë Maija'quë huajë mu'se nepi. Pani paipi huajë mu'se do'ire ai yo'ojajë caquë neñe.

²⁸ Yë'ë Pai Mamaquë cato huajë mu'se ëjaëpi yo'oyë.”

3

Jětë Sëyë Huesësiquë (Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Paì tsi'si huè'ena Jesupi tìjupë cacapi. Cacaëna, jarote jětë sëyë huesësiquë paji'i. ² Pa'ina, huajë mu'sere Jesupi jujuquëna, ñañu'u cuasajë cama'pë ñahuë, jujuquëna, sañope ìte cañu'u cajë. ³ Ja maca Jesús jětë sëyësiquëre ñani caëña:

“Huëni nēcani iye maca jopore pana dani nēcajë'ë.”

⁴ Jaje se cani yecohua'ire seji'i:

“¿Huajë mu'se ìque yo'oyepi de'oquë'ni? ¿De'oye, pañita'a co'ayere yo'oye, paire huasoye, pañita'a paire huani jeoñe?”

Jaje caquëna, ti sehuoye pareña. ⁵ Jaje Jesús seni jujani pëi ìohua'ire ñapi, ì cayere asaye coejëna, ñani. Jaje oi ña jujani ju'iquëre capi:

“Më'ë jětëre pi'najë'ë.”

Caquëna, pi'napi. Pi'naquëna, ì jětëpi tsoe de'oco paji'i. ⁶ Jare ñani fariseo paì etasicohua'ipi Jesure huani jeo ja'ñere ca de'huajë paë'ë, Herodes paì ja're cōni.

Jaira Tëtëpare Jai Paì Pa'iye

⁷ Jesupi ì ye'yacohua'i ja're cōni saji'i. Saina, jai paì tuteña, Galilea paipi. ⁸ Jaiye yo'oquëna, asa tì'ani Judea, Jerusalén, Idumea, Jordán je tē'te quë'ro acohua'i, Tiro yeja acohua'i, cui'ne Sidón yeja acohua'i ì quë'rona ñañu'u cajë dateña. ⁹ Jaje pa'ina, Jesupi ì ye'yacohua'ire caëña. Yohuë ja'yena dajë'ë, paipi qui'ima'cohua'ini. ¹⁰ Iye cato

capi jai paire jujuquëna, ñani ju'icohua'ipi ini patoni co'yañu'u cajë yo'ojëna. ¹¹ Cui'ne huatiohua'ipi ini ñani do're ja'rujë cuijë cahuë:

“Më'ë cato Maija'quë mamaquë a'ë.”

¹² Jaje cajëna, Jesús ai ësepi cama'pë caquë. Jaë api, quëaye coepi.

Jesupi Yë Sahuani Soiye

(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Ja jeteyo'je ai cutihuëna tumani jaroni i yë sahua nëosicohua'ire soina, dateña. ¹⁴ Datena, soipi, si'a jëña cayaña pa'iohua'ire tsi'soni sahua nëosicohua'ire yë'ë ja're pa'ijajë caquë jaohua'ire mësarute jëjo saosi'i yë'ë coca quëaja'cohua'ire.

¹⁵ Cui'ne ju'icohua'ire juju tutu cui'ne huatiohua'ire eto sao tutu isiña. ¹⁶ Icohua'i a'ë, doce i soisicohua'i: Simón jare ini Pedroro hue'yopi.

¹⁷ Jacobo cui'ne i yo'jei Juan, Zebedeo mamajë paë'ë, cui'ne jaohua'ini hue'yopi Boanerges jaje cani cayë mujuë mamajë. ¹⁸ Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo cato Alfeo mamaquë Tadeo, Simón paji'i. Jaë cato judío pai de'oye pa'iyere caquë yo'o tsëcapë aquë paji'i.

¹⁹ Cui'ne Judas Iscariote paji'i, Jesure cosoquë yehuoja'quëje.

Jesús Co'a Joyo Tuture Paquë Caye

(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Jaje quëa tējini i ye'yacohua'i ja're huë'ena cacaëña. Cacaëna, tījupë paipi tsi'si dateña. Tsi'si huesëjëna, ai yo'oye pa'ina, ai yo'ojë aiñeque pareña. ²¹ Jaje pa'ina, i cajeohua'ipi asani Jesure quërëjañu'u cajë dateña, coa cuepei neni yo'oji, caye pa'ina.

22 Cuañese'e ye'yacohua'ipi Jerusalénpi daisico-hua'ipi careña:

“Huati ëjaë Beelzebúre hue'equëpi yo'oji. Jaje pa'ina, jaë tutupi co'a joñoare eto saoquë yo'oji.”

23 Jaje cajëna, ja maca Jesupi soiña, tiña asajajë caquë quëapi, paï yo'oyeje pa'ye ñeje caquë:

“¿Huati ëjaë pani me ija'a co'ye eto saoquë'ni?

24 Païpi yeja ëjaëpi huasiquë pani, yecohua'ipi ini sañope yo'ojëna, uihuaquë coa carajaiñe pa'iji.

25 Cui'ne te'e huë'e acohua'ipi uihuajë huasico-hua'i pani coa sa'ñe yo'ojë carajaiñe pa'iji. 26 Jaje huatipi ija'a sa'ñe uihuaquë pani quëcoye peoji. Jaje yo'oquë pani tsoe carajaisi'quë yo'oye pa'iji.

27 Ai tutu quë'i huë'e pa'ito cacaye peoji, i co'amaña sioñu'u cajë. Ini du'ru huenita'a i co'amaña jioye pa'iji.

28 Nuñerepa cayë, mësarute: si'aye paï co'aye yo'ose'e sai de'huacaiye pa'iji. Cui'ne Maija'quëre co'a coca cayeje sai de'huacaiye pa'iji. 29 Jaje pa'iquëta'are Maija'quë joyore sañope co'a coca casiquëre cato sai de'huacaiye ti peosipi. Si'anë do'i pasipi.”

30 Huatire hue'equë api casi do'ire, jaje Jesús quëaëña.

Jesús Pëca Ja'co Cui'ne I Yo'je Tsi
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

31 Jesús pëca ja'co cui'ne i yo'je tsi conì dani hue'sere pa'ijë Jesure quëacaija'quëre jëjo saoreña, daijaquë cajë. 32 Jare asani Jesús quë'ro jai paï ñu'ijë asacohua'ipi Jesure careña:

“Më'ë ja'co cui'ne më yo'je tsi më'ëni soiyë, hue'sepi.”

33 Cajëna, sehuouña:

“¿Ne a'ni, yë'ë ja'co, cui'ne yë'ë yo'je tsi'?”

34 Jaje cani i quë'ro ducohua'ire seña tējijani caëña:

“Iñore pa'iyë, ja'coje pa'iohua'i cui'ne yë'ë yo'je tsije pa'iohua'i. 35 Si'aye Maija'quë yëyete yo'ocohua'ipi yë'ë yo'jei cui'ne yë'ë yo'jeo cui'ne yë'ë ja'cohua'i pa'iyë.”

4

Taquë Yo'ose'eje Pa'ye Quëase'e

(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)

1 Tījupë Jesús jaira tē'tēpapi ye'ya huëouna, jai pa'i i quë'rona tsi'si dateña. Jai pairepa tsi'si daijëna, Jesús ña jujani iti maca jaira huahua yona aya mēni ja'ruña, pa'ise'e mejahuëre pa'ijëna. 2 Ja maca yureta'a jaiye ye'yaëña, pa'i yo'oyeje pa'ye ñeje caquë.

3 “Asajë'ë, iyere, taquë sani tase'ere. 4 Jaje sani taquëna, yequë capi ma'ana tōmepi. Tōmeina, pi'api dani peo hue'ña ocue saopi. 5 Yequë capi quëna yejana tōmeo. Tōmeni esa mēapi, pēa yeja do'ire. 6 Jaje mēacota'are ë'sēpi ëo hue'api, tsita mema'coni. 7 Yequepi tōmepi, miu pi'si quë'rona. Jaje pa'ina, miu pi'sipi te'e ai de'oni hue' hue'api. Jaje yo'oni quëima'o paco'ë, tase'e. 8 Yequë capi de'o yejana tōmepi. Tōmeni mēani jaiye de'oye quëji'i. Iti ca yequë ñēapi quëji'i, treinta ca, yequepi sesenta ca cui'ne yequepi cien ca quëji'i.”

9 Casi jeteyo'je caëña, jaohua'ire:

“Cajoro hue'ecohua'i pani, asajë'ë.”

*Me Ne Ja'ñere Pai Ñañena Coni Quëaë'ni
(Mt 13.10-17; Lc 8.9-10)*

¹⁰ Quëa tējisi jeteyo'je Jesús te'i pëaëña. Pëaëna, ñani i quëno maca i ye'yacohua'i ja're conu pa'icohua'ipi seteña: ¿Iohua'i ñañena conu ique yo'oyere quëaë'ni, jaje? ¹¹ Cajëna, ipi sehuouña. Sejëna, Jesupi caëña:

“Mësarute Maija'quëpi ta'ñe asaye isipi, yahuese'ere ma'tëmo te'te ayere. Jaje pa'iquëta'are jaro tiro pa'icohua'ire cato iohua'i ñañe ayepi conu caquë quëaye pa'iji. ¹² Jaohua'ipi ñajëta'a ñañe pajajë caquë. Cui'ne asajëta'a ti jare caji cuasama'cohua'ipi pa'ijajë caquë, cui'ne asani ponëma'pëna iohua'i co'aye yo'ose'e sai de'huacaiye peojaquë caquë quëayë.”

*Taquë Yo'oyeje Pa'ye Quëaye
(Mt 13.18-23; Lc 8.11-15)*

¹³ Caëña, yequeje:

“¿Mësarü iye quëase'e asa ti'añe pañe? ¿Jaje pani me yeque cui'ne pa'ye quëato asa ti'aja'cohua'i a'ni? ¹⁴ Maija'quë coca quëaquë api, iti ca tañeje pa'i. Maija'quë coca'ë, iti ca. ¹⁵ Ma'ana iti tomes'eje pa'iohua'i pa'iyë, yecohua'i. Jaje pa'iohua'ipi Maija'quë coca asayë. Asarena, huatipi dani, peo hue'ña iohua'i asase'ere nejoñere quëaji. ¹⁶ Quëna yejana tase'eje pa'iohua'i a'ë, yecohua'i. Jaje pa'iohua'ipi ai yëjë asani sihuajë de'huayë, Maija'quë coca. ¹⁷ Jaje asacohua'ita'a quëcoma'pë ai yo'oyepi pa'ina, panita'a de'o coca do'ire paipi sañope yo'ojëna, yo'o jujani jeoñere quëaji. ¹⁸ Yecohua'ipi miu pisi quë'rona taëna mëañeje pa'iohua'ipi de'o coca

asayë. ¹⁹ Asasicohua'ita'a iye yeja co'amañare ai cuasajë jaiye co'amaña pa ëayepi cosoquëna, coa si'a co'amaña yë huesëni yo'ojë Maija'quë cocare nejoñe a'ë. Jaje yo'ocohua'i quëiñeje pa'ye de'oye pa'iyere iño ti'añe peoji. ²⁰ Yecohua'ipi de'o coca asani ti de'huacohua'i pa'iyë. Jaohua'ipi jaiye quëiñeje pa'iohua'i pa'iyë, de'o yejajë pa'iohua'i. Yecohua'ipi treinta çä quëise'eje pa'iohua'i pa'iyë. Yecohua'ipi sesenta çä quëise'eje pa'iohua'i pa'iyë. Cui'ne yecohua'ipi cien çä quëise'eje pa'iohua'i pa'iyë.”

*Toa Tsëo Pë Yo'oye Ayepi Ye'yaye
(Lc 8.16-18)*

²¹ Caëña, cui'ne:

“¿Toa tsëo përe dani mahuë huë'ehuëna nëcocohua'i a'ni panita'a çai saihuë huë'ehuëna nëcocohua'i a'ni? Pani, toa tsëo pë cato si'a hue'ña miaja'coni tiñare pana nëcoye pa'iji. ²² Yahuese'e pa'ise'epi si'aye ti'a ja'ñese'e a'ë cui'ne pai ñama'pë pa'ijajë cajë yo'ose'ere si'aohua'i, asase'e pa'ija'coa. ²³ Mësarupi cajoro hue'ecohua'i sëte asa ti'ajë'ë.”

²⁴ Caëna, cui'ne:

“De'hua mësarü asase'ere yo'ojë'ë. Mësarü yecohua'ire cuëcueni isiyeje pa'ye mësaruteje Diusupi cuëcueni isija'quë api. Mësaruni jerepa isija'quë api, iti asacohua'ini. ²⁵ Jaje pa'ina, paquëni jerepa isiye pa'iji. Cui'ne peoquëni jerepa a'ri maña i payeque jioye pa'iji.”

Tase'e Mëañe Ayepi Quëaye

²⁶ Jesupi capi, cui'ne:

“Maija'quë cuañe te'te cato yejana iti care taëna, iose'e mäñeje pa'ye a'ë. ²⁷ Jaje pa'ina, ta tējisi jeteyo'je sani iti tasiquë caiji. Cani tējini na'iquëna, huëji. Jaje cui'ne mu'seña cui'ne ñamije tēto saiji. Yo'oquëna, tasi ca cato tsatani mäa huëoji. Jaje yo'oquëna, iti tasiquë cato huesëquë pa'iji, io yo'oye. ²⁸ Yejase'e ai de'oye necaina, mëaji. Du'ru macarepa iti ñe macapi mëaji. Jeteyo'je iti tsa'ña neji. Jeteyo'je iti ca yureta'a neji, iti tsa'ñana timë ja'ñe. ²⁹ Iti ca ya'ji tējisi maca iti ca tēasi'i caquë etaquë api. Jaje yo'oyeje pa'ye a'ë, Maija'quë te'te aye.”

Mostaza Cä Ayepi Ye'yaye
(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ Yequeje caëña, Jesús:

“¿Iqueje pa'ye a'ni, Maija'quë te'te aye, panita'a iquena coní caquë quëara'ye iohua'i asa ja'ñe? ³¹ Mostaza care yejana tañeje pa'ye a'ë. Ja ca cato si'a soquë ca maña seña maca ai a'ri ca'ë. ³² Jaje pa'iquëta'are tasicopi ai de'osico pani si'a soquë ñeä maña jerepa jaico ai de'ocoa. Jaje pa'ioipi jai soquë capëa pa'iona, pi'aje iona daijé pëa huajëjé pa'icohua'i a'ë, ja'o huë'ehuëna.”

³³ Jaje Jesús ye'yapi, Maija'quë coca. Jaiye iohua'i ñañe ayepi caquë iohua'i a'jiñe asa ti'añeque quëapi. ³⁴ Iohua'i ñañe ayepi caquë si'anë quëaëña. Coa peoye quëaye paëña. Jaje pa'iquëta'are i ye'yacohua'ise'ere si'aye i quëase'ere jare cayë caquë nuñerepa quëaëña, te'ohua'ire.

Jesupi Tuture Cui'ne To'añere Cuañeñe
(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Iti mu'se na'iquëna, ire ye'yecohua'ire caëña:
 “Je t'ehuina jeñu'u.”

³⁶ Caëna, ja maca Jesús yohuëre pa'ina, paire jeoni sateña, Jesús ja're. Saijëna, cui'ne yequë yohuëja'a coní sateña. ³⁷ Saijëna, ai tutu huëouña. Jairapi ai to'acquë yohuëna ocopi timëoña. ³⁸ Timëquëna, Jesuta'a sëtipe quë'rore coa ui caquëña, i siopë tëo pacona tëo paquë. Caina, jaohua'ipi dani sëtoni careña:

“Ye'yaquë, mai ne huesëyë.”

³⁹ Cajëna, huëni tuture cuañeña. Cui'ne jairare caëña.

“Yo'oma'o pa'ijë'ë.”

Caquëna, tutupi jo'cua jeo nëquëña. Cui'ne jairaje tsiña de'huaje pa'io de'oña. ⁴⁰ Ja maca jaohua'ire caëña:

“¿Me yo'ojë ca'raye'ni? ¿Maija'quëpi ñacaiji, cuasa ma'ñe?”

⁴¹ Caquëna, ire ye'yecohua'ipi ña quëquëni careña:

“¿Iqueire papi, iquë ja jerepa tuture cui'ne jairate cuañequë'ni, cui'ne sehuoco?”

5

Huati Quë'ire Gadara Aquëre Quëaye

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ Jaira je t'ehuina t'igareña, Gadara quë'rona.

² Yohuëpi Jesús ja'a tumaquëna, ju'isicohua'ire ta hue'ñapi te'i emë huati quë'ipi sañope daquëña.

³ Huati quë'i cato, ju'icohua'ire ta hue'ñare pa'iquë paquëña, quëna meapi hueñu'u cajëta'a hueñe peoquëpi. ⁴ Jëña nëcañoa coní jaiye huëtoje ipi naë tète jëaëña. I jerepa tutu neñe peouña. ⁵ Ñami,

mu'se ju'isicohua'ire ta hue'ñare ai cutihuëre pa'i cuiquë quëna pëapi co'ye huai yo'oquë paquëña. ⁶ So'opi Jesure ñani huë'huëni Jesús nëca macana ti'ani Jesús më'ëpi jerepa tutu paquë cani do're ja'ruña.

⁷⁻⁸ Do're ja'runa Jesupi caëña, huatire:

“Iye ëmëre etajë'ë.”

Caquëna, ai tutu caquë sequëña:

“Jesús, Diosu ti ëjaërepa mamaquë ai yo'oyete yë'ëre isima'ë pa'ijë'ë.”

⁹ Seina, Jesupi jaëte caëña:

“¿Ique mami a'ni?”

Caquëna, sehuouña:

“Yë'ë mami cato jai pai a'ë.”

¹⁰ Cani Jesure ai sequëña:

“Iye huatiahua'ire yequë hue'ñana jëjo saoma'ë, ññore pa'ijajë.”

¹¹ Caquëna, ja'yere jai sese dohuë cuti perepëre aijë pa'ijëna, ¹² Huatiahua'ipi asani setëña:

“Sese quë'rona jëjo saojë'ë. Yëquëre jaohua'ina cacañu'u.”

¹³ Careña, de'oji saijë'ë caëna, etani sani sesena cacareña. Cacarena, si'a dos mil sese huë'huëjë jai hua'que tëtëpapi tomejë jairana dutu juteña. ¹⁴ Jutena, sesere ñacaicohua'ipi ñani huë'huëni pai daripëna si'aye quëareña, iti yo'ose'e. Quëarena, paipi asani dateña. ¹⁵ Jesús pa'i hue'ñana ti'ani ñajëna, huati quë'i pa'isiquëpi caña suñasiqëpi de'o cocare caquë ñuquëña. Ñu'ina, ite ñani si'aohua'i ca'rareña. ¹⁶ Ca'rajëna, sese ñacaicohua'ipi Jesús yo'ose'ere quëareña, huati quë'ire yo'ose'e cui'ne sesere yo'ose'e coní. ¹⁷ Jaje

quëajëna, asani Jesure saijë'ë, iño pa'ima'ë cajë, se huëoreña.

¹⁸ Carena, Jesupi yohuëna aya mëni sai huëoquëna, huati quë'i pa'isiquëpi ai sequëña, Jesure më'ë ja're conì sani pasi'i caquë.

¹⁹ Caquëna, Jesupi pãni sehuouña:

“Më'ë huë'ena saijë'ë. Sani më'ë cajeohua'ire quëajë'ë, më'ë ëjaëpi oi ñani necaise'ere.”

²⁰ Caëna, saquëña. Sani si'a jëña daripëa quëa huëouña. Ire Jesús necaise'ere quëaquëna, asani ai de'oye yo'ose'e pa'iji, careña.

*Ju'icopi Jairo Mamaco Jesús Ca'core Patoye
(Mt 9.18-26; Lc 8.40-56)*

²¹ Jesupi yohuëja'a cui'naëpi yequë te'tena je'esi maca jai pai tsi'si dateña. Jaje yo'ojëna, jaira tëtëpare pa'ina. ²² Ja maca pai tsi'si huë'ña cuañequëpi Jesús pa'i huë'ñana Jairo huë'equëpi ite ñani do're ja'runi, ²³ caëña:

“Yë'ë mamacopi juni huesëco. Sani më'ë jëtëpi pato co'yacaijë'ë.”

²⁴ Seina, Jesupi i ja're conì saquëña. Saina, jai pai cui'ne sateña. Jaje pa'ijë ite qui'i huesoreña.

²⁵ Jaje jai pai pa'i huë'ñare te'o nomio doce ometëca ju'ico pacoña. Si'anë tsie cajequëna, ai yo'oco pacoña. ²⁶ Iote si'a jujucohua'i yo'o jujajëna, ai yo'oco pa'ico pacoña. Si'aye io paye juju do'ina sai saosico pacoña. Si'aye ja coñe paëña, iote. Coa ai jerepa ai yo'oco pacoña, co'yaye peoyerepa. ²⁷ Jaje pa'ioipi Jesús cayere cajëna, asani dani jeteyo'jeja'a i ju'i cana patoña. ²⁸ Coa i ju'i cana patoni co'yasico pa'ija'coa'ë, caco. ²⁹ Pato macarepa tsie cajeye jëouña. Ja maca asoña, tsoe io capë co'yasico

pa'iyē. ³⁰ Jaje yo'osi maca Jesupi asaēña, i tutupi ju'icore jujuse'e. Jaje pa'ina, co'ye pōnēni paire ñani caēña:

“¿Nepi yē'ē ju'i cāna patore'ni?”

³¹ Caquēna, i ye'yacohua'ipi careña:

“Tsoe mē'lēpi pai qui'iyerepa pa'iyē ñaquēta'a, ¿nepi patore'ni sequē'ni?”

³² Jaje catoje Jesús cato si'a hue'ña pōnēquē ñaēña, nepi patore'ni caquē. ³³ Ñaquēna, ti co'yasicopi asani ca'raco tsasico dani i nēca hue'ñana tani io yo'ose'e nuñerepa quēaoña.

³⁴ Quēacona, Jesús jaore caēña:

“Huau maca yē'ēre cuasase'epi ne co'yahuē. Señaco saijē'ē. Iye ju'iñe ti ne co'yahuē, mē'ēre.”

³⁵ Ja caquēna, yecohua'ipi dateña, pai tsi'si huē'e cuañequē huē'epi. Dani Jairore careña:

“Mē'ē mamaco tsoe ju'isico paco'ē. Ye'yaquēre jerepa josa cama'ē pa'ijē'ē.”

³⁶ Caquēna, Jesupi asasiquēta'a asa ma'ñeje pa'ipi tsi'si huē'e cuañequēre caēña:

“Ca'rama'pē pa'ijē'ē. Maija'quēpi necaiquē api cuasajē'ē.”

³⁷ Jesupi saina, Pedro cōni Jacobo cōni cui'ne Jacobo yo'jei Juan cōni sateña. Yecohua'i cōni saiyē ēseña. ³⁸ Tsi'si huē'e cuañequē huē'ena tī'ani ai yo'oye ñaēña, paipi ai cuijē oijēna. ³⁹ Jaje oijēna, huē'e cacani jaohua'ire caēña:

“¿Me neni mēsaru ai yo'ojē cajē cui'ne ai oiye'ni? I mamaco ju'ima'o paco'ē. Coa caico.”

⁴⁰ Caquēna, jaohua'ipi ire soreña. Sojēna, Jesús si'aohua'ire hue'sena eto saouña. Coa pēca ja'quēpi cui'ne pēca ja'copi cōni ju'isico pa'i

hue'ñana cacareña. ⁴¹ Cacani ju'isico jētēna tseani iote caēña:

“Talita cumi.” Mai coca cato “tsihua'o huëijë'ë” caye a'ë.

⁴² Jaje ca macarepa doce ometēca pacopi tsihua'o huēni cucoña. Jaje cu'iona, ñani de'oquēre papi yo'oji cuasareña. ⁴³ Jaje jujusiquēta'a ai ëseiña, yecohua'ire quēaye pajë'ë caquë. Tsihua'ore sani aore aojë'ë, caēña.

6

Jesús Pa'iyē, Nazaret Daripëre
(Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Jaropi etani i quē'rona col'ña, ire ye'yecohua'i ja're coni. ² Huajë mu'se ti'asi maca pai tsi'si huē'ena ye'ya huëouña. Ye'yaquēna, i paipi ai de'oyerepa ye'yaquë'ni cuasareña. Jaje cuasajë careña:

“¿Jerona iquë jerepa si'aye ye'yei'ni? ¿Iquerapa ta'ñe ye'yaye a'ni, cui'ne nepi ite pai yo'o ti'a ma'ñe yo'o ja'ñe isire'ni? ³ Iquë cato mai ñaquë api, María mamaquë api, huë'ña de'huaquë api, Jacobo, José, Judas cui'ne Simón maja'yë api, cui'ne i yo'jeohua'ije mai ja're coni pa'iyë, iñore.”

Jaje cajë i caye asaye coereña. ⁴ Jaje cajëna, Jesupi jaohua'ire caēña:

“Si'a hue'ña yecohua'i cato Maija'quëre quëacaiquëre yëcohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are i yeja acohua'ipi cui'ne i cajeohua'ipi cui'ne i huë'e acohua'ipi coeyë.”

⁵ Jarona airepa pai yo'o ti'a ma'ñe yo'oye paëña, paipi ite asaye coe do'ire. Jaje pa'ina, coa ju'icohua'i mañase'ere pato co'yaquë a'ri

paï mañare jujuña. ⁶ Jaje pa'ina, nequë api cuasama'pëna, ñani me yo'ojë jaje pa'iyeni cuasaëña. Ja jeteyo'je yeque huë'ñana sani cu'i ye'yarojaquëña.

Jesupi I Ye'yacohua'ire Jëjo Saoye
(Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ I ye'yacohua'ire doce pa'iohua'ire soini, huatire eto saoja'a tutu isini cayaohua'ise'ere jëjo saouña. ⁸ Jëjo saoquë cuañeiña:

“Sama'pë pa'ijë'ë, ao tupë, curiquëje. Coa topë macase'e sajë'ë. ⁹ Cui'ne zapato cui'ne camisa sajë'ë, yeque suña ja'ñe sama'pë.”

¹⁰ Cui'ne caëña, jaohua'ire:

“Huë'ena cacasicohua'i pani iti macana pëajë'ë, ja daripë quëa tējini sai macaja'a. ¹¹ Cui'ne yequë huë'ñapi mësarute coecohua'i pa'ito, panita'a asaye coecohua'i pa'ito mësaruru quëo ya'o tsa'cuse'ere tito toni eta sajë'ë. Jaje yo'ojë iñoñe pa'iji, iohua'ire sañope yo'oye. Nuñerepa cayë, paï ñape yo'ose'e ña mu'se ti'aëna, jaohua'ire ai co'ayerepa sañe pa'iji, mësarute ësesicohua'ire. Sodomá cui'ne Gomorra yeja paire cato a'ri ja'ye sañe paji'i.”

¹² Jaje jëjo saosicohua'ipi huajëye pa'iyena ponëñe pa'iji cajë quëareña, paire. ¹³ Cui'ne huatiahua'ireje eto saoreña. Ju'icohua'ire hui'yapepi nejëna, co'yareña, jai paï.

Juan Oco Doquë Ju'iñe
(Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Ja maca romano paï ëjaë Herodesje asaëña, si'a paï Jesús yo'oye asajëna. Jaje asani Herodespi caëña:

“Juan oco doquëpi huëji'i. Jaje pa'ina, tutu paquë yo'oji.”

15 Yecohua'ipi careña:

“Tsoe aquë Maija'quëre quëacaiquë Elíaspi.”

Cui'ne yecohua'ipi careña:

“Tsoe huëña Maija'quëre quëacaicohua'i pa'ise'eje pa'i api.”

16 Jare Herodespi asani caëña:

“Jaë cato Juanpi yë'ë cuañeina, siopë tëto tëasiquë api. Jaëpi ju'isiquëpi huëni yo'oji.”

17 Herodes cato Juanre tseani quëna meapi huëni co'acohua'ire co huë'ñana co'aji'i, Herodías do'ire. Herodías cato yo'jei Felipe nëjo paco'ë. Jaje pa'ioni Herodespi yo'jei nëjore jioni i nëjore nepi.

18 Jaje yo'oquëna, Juanpi caëña, Herodesre:

“Më'ë yo'jei nëjoni jioni paye co'aji.”

19 Jaje caquëna, Herodíaspi Juanre ai coeco pacoña. Jaje pa'ina, huani jeosi'i cacota'a huani jeoñe ti'añe paña. 20 Herodespi ite Juanre nuñerepa de'oquë api caquë ca'raëña. Jaje pa'ina, ipi huani jeoñe ësequëna, paña. I caye si'aye asama'quëta'a Herodes cato i caye yë asaquë paquëña. 21 Jaje pa'iquëta'are Herodías ti'aoña, io huani jeoñe oise'e. Herodespi ite coasi mu'se ti'aëna, pai ëjaohua'ire, soldado ëjaohua'ire, cui'ne Galilea ëjaohua'ire soini ao ai maca. 22 Herodías mamacopi cacani de'oyerepa pairacona, ñani ai sihuareña, si'aohua'i iti ñacohua'i. Jaje pa'ina, Herodes sihuaquë caëña, nomi tsiore:

“Më'ë yëyere sejë'ë. Isisi'i, më'ëre.”

23 Cui'ne caëña, care payë. Coa caye pañë. Si'a co'amaña më'ë sese'e isiye pa'iji. Yë'ë cuañeñe

jopore paja'a isinije isiyë, caëña. ²⁴ Jaje caëna, asani sani pëca ja'core secoña:

“¿Iquere seja'coa'ni, ite?”

Cacona, iopi caoña:

“Sejë'ë, Juan oco doquë siopëre.”

²⁵ Jaje quëaona, asani paï ëjaë pa'i hue'ñana sani caoña:

“Yurepi Juan oco doquë siopëre quëna de'huana ayasiconi isijë'ë.”

²⁶ Jare paï ëjaëpi asani ai co'a juquëña. Jaje pa'iquëta'are tsoe ca huesosiquë sëte pañë caye peouña, cui'ne i soisicohua'ijë asasi do'ire. ²⁷ Ja do'ire jare iti macapi te'e soldadore jëjo saouña, Juan siopë quërëjaija'quëre. ²⁸ Caëna, soldadopì sani Juanre huani jëoni siopë yëto tëani quëna de'huana ayani dani isiña. Isina, Herodespi nomi tsiona isina, jaopi pëca ja'core isio.

²⁹ Ja yo'ose'ere asani Juanre ye'yecohua'ipi dani Juan capë maca sani ta jëoreña.

Cinco Mil Ëmëohua'ire Aoñe

(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jn 6.1-14)

³⁰ Ja jeteyo'je doce paire jëjo saosicohua'ipi col'ini tsi'sini Jesure quëareña, iohua'i yo'ose'ere, cui'ne iohua'i ye'yase'ere.

³¹ Quëajëna, Jesupi caëña, jaohua'ire:

“Daijë'ë. Sani paï peo hue'ñana pëa huajëñu'u.”

Ao aiñeque peoyerepa paï tsi'si ja'ñere asaquë capi. ³² Jaje caëna, saë'ë, yohuëja'a iohua'ise'e paï peo hue'ñana. ³³ Jaje saijëta'are jai paï ñareña, i saiye. Jaje ñani Jesupi saiji cani huë'huëjë, i sai hue'ñana si'a daripëa pa'icohua'i sateña. Ja

tì'ama'nè du'ru tì'areña, paipi. ³⁴ Jaje yo'ojëna, Jesupi yohuëpi tumani paí mañare teaye oi ñaëña, yëi ñama ñacaiquëre peocohua'ijë pa'iohua'i mañapi. Pa'ijë yo'ojëna, ñani jaiye iohua'ire ye'ya huëouña.

³⁵ Ai na'i huesëquëna, ñani i ye'yacohua'ipi ite careña:

“Tsoe na'iji, iño paí peo hue'ña'ë. ³⁶ Jëjo saojë'ë, sani paí pa'i hue'ñana aó maña hueroni aijajë. Iño cato peoyë, iohua'ire aóne.”

³⁷ Cajëna, Jesupi sehuouña iohua'ire:

“Mësarupi aójë'ë.”

Caquëna, iohua'ipi careña:

“¿Jaje pa'ito yëquëpi sani veinte mil tëtëña do'ire papi pan hueroni aóne?”

³⁸ Cajëna, Jesupi caëña:

“¿Je so pan paye'ni, iño? Sani ñajë'ë.” Caquëna, careña:

“Pa'iji, cinco pan cui'ne caya tsiaya hua'i.”

³⁹ Cajëna, Jesupi cuañeiña, paire. Jaje pa'ito si'aohua'i tayahuëna ja'rujë'ë, caëña. ⁴⁰ Caëna, cien paíse'e cui'ne cincuenta paí de'o tsëcapëa ja'rureña. ⁴¹ Ja maca Jesupi cinco pan cui'ne caya tsiaya hua'ire ini ma'tëmona ñaquë de'oji caquë Maija'quëre pëpani, panre i ye'yacohua'ina isiña. Isiquëna, jaohua'ipi paire se isicateña. ⁴² Ja maca si'aohua'i ani sihuacohua'i pateña. ⁴³ Ani tëjisi jeteyo'je ani jujase'ere tsi'soreña, doce do'rohuëa hua'ina cojë. ⁴⁴ Ja pan aísicohua'i cato cinco mil ëmëohua'i pateña.

*Oco Da'ca Ëmëje'ëja'a Cu'iyë
(Mt 14.22-27; Jn 6.16-21)*

⁴⁵ Ja jeteyo'je Jesús i ye'yacohua'ire capi, du'ru saiĵë'ë, yohuëjã'a Betsaidana. Yë'ëse'e paire saiyë caquë pëpa tējini sasi'i, caëña. ⁴⁶ Saiyë, caquë pëpa tējini ai cutihuëna Maija'quëre casi'i caquë saquëña. ⁴⁷ Ñami de'osi maca Jesús tel'i yejare pa'ina, yohuë saisicohua'i cato jaira jopore pateña. ⁴⁸ Jaropi pa'i i ye'yacohua'i ai yo'ojë co'mejëna, ñaëña, tutupi sañope tutuquëna. Je'në ñata tome maca Jesupi oco da'ca ëmëje'ëja'a nëcaquë saquëña, i ye'yacohua'i quë'rona. Coa sa tëto sasi'quë saiyeje pa'ye saquëña. ⁴⁹ Oco da'ca ëmëje'ëja'a nëcaquë saina, ñani huati pa'ima'co cuasajë quëquëni cuihuë.

⁵⁰ Si'aohua'i ñani quëquëni cuijëna, ipi capi, jaohua'ire:

“Ai yo'ojë cama'pë yë'ë a'ë. Ca'rama'pë pa'ijë'ë.”

⁵¹ Jaje cani iohua'i pa'i yohuëna aya mëina, tutupi jëouna, ja maca merepa jaje yo'oquë'ni cuasajë ñareña, i yo'ose'e. ⁵² A'ri maña pan pa'ise'ere jaiye neni paire aose'ere cuasaye pareña, iohua'i joyo jëa do'ire. Jaje pa'ina, ai cuasareña.

Genesaret Ju'icohua'ire Jujuye (Mt 14.34-36)

⁵³ Jeni ti'areña, Genesaret yejana. Jarona iohua'i yohuë sëa huahuoreña. ⁵⁴ Yohuëpi sa tũmasi maca Jesu api cajë ñareña. ⁵⁵ Ñani ja maca si'a hue'ña cu'ijë ju'icohua'ire da huëoreña, cai sai-huëre uijëna, Jesús quë'rona. ⁵⁶ A'ri dari mañana saina, pai daripëana saina, tsio hue'ñana saina, ju'icohua'ire i sai ma'añana qereña, jujucaijaquë cajë. Jesure ai setëña, më'ë ju'i cana patoni

ju'icohua'i co'yajajë cajë. Si'aohua'i i ju'i ca pato-
cohua'i co'yareña.

7

Paire Co'aye Neñe (Mt 15.1-20)

¹ Jesús quë'rona Fariseo pai cui'ne
cuañese'e ye'yacohua'i tsio dateña, Jerusalénpi
daisicohua'ipi. ² Jaje daisicohua'ipi ñajëna,
Jesús ye'yacohua'ipi jëña tsoama'pë aë'ë. Jaje
tsoama'cohua'ipi aijëna, ñani cue'cuehuë, si'si
jëñapi aiñë cajë. ³ Jaohua'i cato ja yë'ta'a ao
aima'në jëña tsoajë'ë. Aipë case'ere yo'ocohua'i
paë'ë. ⁴ Jaje pa'iohua'ipi ao huero hue'ñapi co'ini
ai jëña tsoacohua'i pateña. Cui'ne jaiye yeque
yo'ocohua'i pateña, iohua'i aipë yo'oye, ucu
duruhuëa tsoaye, quëna ne'ña tsoaye, çaisi saihuë
tsoaye, yo'ocohua'i pateña.

⁵ Jaje yo'ocohua'ipi fariseo pai cui'ne cuañese'e
ye'yacohua'ipi seteña, Jesure ñeje:

“¿Me yo'ojë më'ë ye'yacohua'i jëña tsoajë'ë
ja yë'ta'a aima'në case'e yo'oma'pë, si'si jëñapi
aiñë'ni?”

⁶ Jaje cajëna, Jesupi capi, jaohua'ire:

“Nuñerepa jaje mësarü coa cacohua'i pa'ijëna,
asaquë co'aji Maija'quëre quëacaiquë Isaías ñeje
caquë toyapi:

Icohua'i cato yë'ëre coa yë'opose'e oiyë cayë.

Jaje pa'iquëta'are iohua'i joñoapi yë'ëre oiye pañë.

⁷ Iohua'i yë'ëre señë cajë yo'oye do'i peoye a'ë.

Coa païse'e cuañese'ere ye'yajë yo'o do'ire.

⁸ ¿Me yo'ojë mësaru Maija'quë cuañese'ere yo'oma'pë yequere coa paì cuañese'ere yo'oye'ni? ¿Ucu duruhuëare tsoaye, quëna ne'ña tsoayere cui'ne jaiye jaje pa'ye yequeje yo'oye'ni?"

⁹ Caëña, Jesús yequeje:

“Mësaru aiohua'i case'ere yo'oñu'u cajë Maija'quë cuañese'ere tirona jeoni yo'oyë, mësaru. ¹⁰ Moisés cato capi: ‘Më'ë ja'core cui'ne më ja'quëre de'oye oi sañope cama'ë pa'ijë'ë. Pëca ja'core cui'ne pëca ja'quëre sañope co'aye caquëre cato huani jeoñe pa'iji.’ ¹¹ Jaje case'e pa'iquëta'are mësaru caye pa'iji: ‘Ja'quëre cui'ne ja'core coçaiye pañë. Si'aye ye'ë paye Maija'quëna isihuë.’ ¹² Jaje mësaru cani cayë, ja'core cui'ne ja'quëre coçaiye peoji, cajë. ¹³ Jaje mësaru yo'ojë Maija'quë cuañese'ere pare jeocoyë, paì case'ere yecohua'ina se ye'yajë. Jaje pa'ye yequeje jaiye yo'oyë, mësaru.”

¹⁴ Tijupë Jesús soini capi, paire:

“Asajë'ë, si'a paì. Coa tayo asama'pë de'huajë'ë. ¹⁵ Si'aye ëmëje'epi se cacaye cato paire co'aye ne ma'ñe a'ë. Sa'nahuë joyopi co'aye etaye a'ë, paire co'aye si'si neñe. ¹⁶ Cajoro pacohua'i sëte asajë'ë.”

¹⁷ Jaje casi jeteyo'je paire jeoni hu'ëna Jesús cacasi maca ì ye'yacohua'ipi ja case'ere quëajë'ë cajë seteña.

¹⁸ Sejëna, caëña:

“¿Jaje pa'ito mësaruje asa ti'añe pare? Mësarupi asahuë, si'aye ëmëje'epi cacase'e cato paire co'aye neñe peoji. ¹⁹ Ao cato joyona saiye paì. Coa ai ëtatu'una saise'epi jeteyo'je eta saiji. ²⁰ Cui'ne paì joyopi etaye a'ë, co'aye neñe. ²¹ Sa'nahuë

joyore cayë jaropi etaji, si'aye co'aye cuasaye: yecohua'ini nomiohua'ire, ëmëre yo'oye, paire huani jeoñe, ²² co'amaña imañe, yecohua'i co'amañare pa ëaye ñañe, si'aye co'ayere yëye, cosojë yo'oye co'ayena sëo measicohua'i pa'iye, yecohua'i payere ëa ñajë pëiñe, yequëna co'a coca ca ma'ñere se quëaye, jerepa pa'i a'ë cuasaye, cui'ne yecohua'i pa'iyere cuasacaima'pë coa josa yo'orojañe. ²³ Si'aye iye joyo sa'nahuëpi etaji. Japi paire si'si neñe a'ë.”

*Yequë Yeja Acopi Jesure Shuoye
(Mt 15.21-28)*

²⁴ Jaropi Jesús Tiro cui'ne Sidón yejana saji'i, huë'ena cacani paije huesëjajë yë'ëre caquë. Yo'oquëta'are catiye peopi. ²⁵ Ja do'ire tsoe Jesu api asaco, huati quë'io pëca ja'copi i quë'rona dani do're ja'runi seco'ë, huatire eto saocaijë'ë, yë'ë mamacore pa'icore. ²⁶ Jao cato Sirofenicia paio paco'ë, yequë yeja aco. ²⁷ Jaje cacona, Jesupi capi, iote:

“Mamajëpi du'ru aijajë, co'aji, mamajë aïñere sioni jo'ya yaina isiye.”

²⁸ Caquëna, iopi sehuaña:

“Jaje pa'ijë'ë, Ejaë. Jaje pa'iquëta'are jo'ya yaije aicohua'i a'ë, mamajë aijë ne to ne'ña mañaje.”

²⁹ Cacona, Jesupi caëña:

“De'oyerepa më'ë cayë, tsoe më'ë mamacore huati eta saji'i, señaco saijë'ë, de'oji.”

³⁰ Caëna, huë'e ti'ani ñacona, cai saihuë uicopi mamaco tsoe huatire peocopi de'oye pacoña.

Jesupi Asama'quëre Jujuye

³¹ Jesús Tiro yejapi etani Sidón yeja sa tēto sani cui'ne Decápolis daripēaje tēto sani Galilea jaira ti'aēña. ³² Jarote pa'ina, asama'quēpi cui'ne hua'hua coca caquēni dareña. Dani pato co'yacaijē'ē, cajē seteña. ³³ Sejēna, Jesupi pai peo te'tena sani moñopi cajorona saquēña. Sa'i copi i moñona tse'seni tsemeñoje papiña. ³⁴ Papiquē ma'tēmona ñaquē ai yē'eni caēña:

“¡Efata!” Jaje cani capi, Hui'yojē'ē.

³⁵ Ja maca tsoe cajoro hui'yopi. Ja maca de'oye coca caquē paquēña. ³⁶ Jaje yo'oni capi, jaohua'ire, yecohua'ire quēama'pē. Jaje caēna, coa jerepa quēareña. ³⁷ Quēarena, de'oyerepa yo'oquē'ni cuasajē careña:

“Si'aye de'oye yo'oji. Yo'oquēna,
asama'cohua'ijē asacohua'i de'oyē,
cama'cohua'ijē cayē.”

8

Jesupi Cuatro Mil Paire Añe (Mt 15.32-39)

¹ Jare ja mu'se jai pai tsi'sireña, tsi'sisicohua'ipi aiñe peoreña. Peojēna, Jesupi i ye'yacohua'ire soini caēña:

² “Teaye pai mañare ñañē, yē'ē ja're tsoe tres mu'seña aiñe peocohua'ipi pa'ijēna. ³ Jaje aima'cohua'ini jējo saoquē pa'ito jopo ma'ana dahüera ju'ija'cohua'i pa'ini, yecohua'ipi so'opi daisicohua'ipi pa'iyē.”

⁴ Caquēna, i ye'yacohua'ipi careña:

“¿Me iño cato hueroni aña'ni, paije peo hue'ña?”

⁵ Cajēna, Jesupi sequēña:

“¿Je so pan paye'ni, mäsaru?”

Seina, careña:

“Siete pan payë.”

⁶ Cajëna, asani paire cuañeiña, tayahuëna ja'rujë'ë caquë. Ja maca siete pan ini Maija'quëre de'oji caquë pëpani. Ja jeteyo'je i ye'yacohua'ina huahueni isipi. Isina, jaohua'ipi paire se aohuë.

⁷ Tsiaya hua'ireje pahuë. Pajëna, Jesupi cui'ne jaohua'ireje yo'oni huahueni i ye'yacohua'ina isina, se aohuë. ⁸ Si'a pai ani sihuacohua'i paë'ë, siete do'rohuëa nëapi, ani jujase'e. ⁹ Ja aisicohua'i cato cuatro mil paë'ë. Ja maca Jesupi johua'ire saiye cani ¹⁰ saji'i, i ye'yacohua'i ja're coni yohuëja'a Dalmanuta yejana.

Pai Yo'o Ti'a Ma'ñere Yo'ojë'ë Cajë Señere
(Mt 16.1-4; Lc 12.54-56)

¹¹ Fariseo paipi dani Jesure sañope careña. Ite neñañu'u cajë seteña, pai yo'o ti'a ma'ñere ma'tëmo ayere ne iñojë'ë cajë. ¹² Sejëna, ai ëja yë'eni caëña:

“¿Me neñu'ju iye pai jaje seña'ni pai yo'o ti'a ma'ñere yo'o iñojë'ë cajë? Care payë, mäsarute iñoñeje peoji, te'oreje.”

¹³ Jaje cani jeoni, cui'naëpi yohuëna aya mëni jaira je te'tena saquëña.

Fariseo Pai Co'ayere Neñe
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Pan huanëyeni saë'ë, ai ja'ñe peocohua'i, coa te'le panpë maca sahuë. Jaose'e yohuë paquëña. ¹⁵ Pa'ina, Jesupi johua'ire cuañeiña. De'hua ñajë'ë, fariseo pai o'sa cui'ne Herodes pai o'sana co'me huesëye caquë.

16 Jaje caquëna, i ye'yacohua'ipi sa'ñe careña: pan peocohua'i datena caji.

17 Jaje cajëna, Jesupi asani caëña, jaohua'ire:

“¿Me yo'ojë pan peoyë, caye'ni? ¿Ja yë'ta'a huesëjë jaje caye? ¿Ai jëa joyore hue'eye, mësarü?”

18 ¿Cui'ne ti ñama'pë pa'iye, cui'ne asama'pë pa'iye, mësarü cajoropi? ¿Yë'ë ja'rë jaiye pan nese'e cuasaye pa'ñe? 19 Mësarupi ñasicohua'ita'a cinco panpi cinco mil paire aose'e: ¿aøjëna, cui'ne je ja'ye nëaë'ni?”

Caquëna, iohua'ipi sehuoreña:

“Doce do'rohuëa nëapi.”

20 “¿Cui'ne cuatro mil paire siete pan pa'ise'epi aoto je ja'ye nëaë'ni?”

Caquëna, iohua'ipi careña:

“Siete do'rohuëa nëapi.” 21 Jaje cajëna, iipi caëña:

“¿Ja yë'ta'a jaje ñasicohua'ita'a cui'ne huesëcohua'i pa'ijë jaje cuasaye'ni?”

Jesupi Ñama'quëre Jujuye

22 Ja jeteyo'je Betsaidana ti'areña. Ti'asi maca Jesús quë'rona dareña, ñama'quëni jujucaijë'ë cajë.

23 Jaje cajëna, asani ñama'quë jëtëna tseani caji quë pai daripëpi hue'sena etouña. Copi ñaco çana neni ina patoquë, sequëña, ¡De'hue ña cuañoquë!

24 Caquëna, ñama'quëpi caëña:

“Ñañë, paire. Ñaquëta'are soquë ñëaje pa'yepi cu'iji.”

25 Jaje caquëna, Jesupi tijupë ñaco çana patoquëna, yureta'a de'oyerepa ñaquë ponëni co'yasi quë paquëña. 26 Ja maca Jesús huë'ena ite jëjo saoquë caëña:

“Pai daripë cacama'ë cui'ne yecohua'irejē quëama'ë pa'ijë'ë.”

Pedropi Jesús Ayere Caye
(Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

²⁷ Ja jeteyo'je Jesús cui'ne i ye'yacohua'i coni Cesarea cui'ne Filipo yeja pai a'ri darina sateña. Saijëna, ma'ana Jesupi sequëña, i ye'yacohua'ire:

“¿Iqueipi yë'ëre caye'ni, pai?”

²⁸ Caquëna, iohua'ipi careña:

“Yecohua'ipi më'ëre cayë, Juan oco doquë api. Yecohua'ipi cayë, Elíaspi. Cui'ne yecohua'ipi Maija'quë jëjo daoquë api cayë.”

²⁹ Ja maca ipi sequëña, iohua'ire: “¿Mësaruta'a iqueipi caye'ni, yë'ëre?”

Caquëna, Pedropi caëña:

“Më'ë cato huasoquë Cristore pa'ë.”

³⁰ Jaje caëna, Jesupi caëña, jaohua'ire:

“Yecohua'ire quëama'pë pa'ijë'ë.”

Jesupi I Ju'iñere Quëaye
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Ja maca ye'ya huëoni ye'yaquë caëña. Pai Mamaquë yë'ë ai yo'oye pa'iji. Aiohua'ipi yë'ëre coeja'cohua'i a'ë. Pai ëjaohua'ijë coeja'cohua'i a'ë. Cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ijë yë'ëre coeja'cohua'i a'ë. Jaje coejë yë'ëre huani jeoja'cohua'i a'ë. Jaje huani jeosicohua'ita'are toaso mu'seña pa'i maca huëija'quë a'ë. ³² Iye tiñarepa quëaëña. Quëaquëna, Pedro ite tirona sani caëña. Jaje yo'oto co'aji. Iye cama'ë pa'ijë'ë, ca huëoëña. ³³ Jaje caquëna, Jesús co'ye ponëni i ye'yacohua'ire ñaëña. Nani Pedrore tutu caëña:

“Huati ëjaë saijë'ë. Iño pa'ima'ë. Më'ë cato Diusu cuasayeje cuasama'quë a'ë. Coa paì cuasayere cuasaquë a'ë.”

³⁴ Ja maca Jesús ì ye'yacohua'ire cui'ne paìre soini caëña:

“Yë'ëni tuñu'u cani co'ye de'oye pa'iyere huanëyejë'ë. Jaje yo'oni më'ëre queja'core hue'oni tuijë'ë, yë'ëre. ³⁵ Jaje pa'ina, ì pa'iyë jëasi'i caquë yo'oquëpi coa ne huesoja'quë api. Jaje pa'iquëta'are yë'ë do'ire cui'ne yë'ë coca do'ire ì pa'iyë nejosiquëpi pa'iyë tì'aja'quë api. ³⁶ ¿Jaje pa'ina, ìquere cõcaiquë'ni, paìpi si'aye iye yeja co'amaña tì'asicohua'ipi ìohua'i joyore coa nejoto? ³⁷ Joyore nejosiquë pani yecore tì'añe peoji. ³⁸ Yë'ëni cui'ne yë'ë cocare huajëya'ye quëama'quëpi cajë paìni ca'rajë pasicohua'ire, yë'ë Paì Mamaquëpi cui'ne huajëya'ye quëama'quëpi caquë coeja'quë a'ë, yë'ë ja'quë de'o tuture papi cui'ne ì huiñaohua'i ja're dai maca.”

9

¹ Cui'ne Jesús ca'quëña:

“Nuñerepa cayë, mësarute. Mësarua acohua'i iye maca pa'icohua'i ju'ima'pë pa'ija'cohua'i a'ë, ma'tëmo tē'te ñama'pë pani.”

Jesús Tiñe Pa'i Ponëse'e
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Seis mu'seña tēto saisi maca Jesupi Pedrore, Jacobore cui'ne Juanre sai saëña, ai cūtihuëna. Jaronã ì ju'i cã cui'ne ì tsia tiñe pa'i ponëña. ³ Miacorepa iye yeja caña joja tì'añe peoji, jare coa sēsë pë, poja'iyeye poja'ico ponëoña, ì ju'i cã ye'hue

pa'iorepa. ⁴Ja maca ñareña, Elíasre cui'ne Moisésre Jesús ja're nëcajē cocare cajēna.

⁵Ja maca Pedropi Jesure caēña:

“Ye'yaquē, ¿de'oyerepa iño pa'iye'ni, mai? Toaso a'ri huē'ña neñu'u. Mē'ē huē'e, Moisés huē'e, cui'ne Elías huē'e neñu'u.”

⁶Jaje Pedro cani ti cuasama'ē capi, tsoe quēquē huesē sitopi. Si'ahua'i i ye'yacohua'i cato quēquē huesēsicohua'i pateña. ⁷Ja maca ma'tēmopi sirio iohua'i quē'rona nëca mequēna, asajēna, yē'ose'e pīsīña:

“Iquē cato yē'ē mamaquē api. Ini ai sihuaquē pa'iyē. I cayere asajē'ē.”

⁸Ja jeteyo'je coa Jesuse'e tel'i paquēña.

⁹Ai cutihuēpi cajequē Jesús i ye'yacohua'ire caēña, yecohua'ire mēsaru ñase'e quēama'pē, yē'ē ju'isiquēpi huēisi maca quēajē'ē, caēña. ¹⁰Jaje caēna, iohua'ise'e yahue de'huase'ere pareña. Jaje pajē coa sa'ñe seteña, iquere caē'ni, ju'isiquēpi huēisi maca quēajē'ē caquē. ¹¹Jaje pa'ina, Jesure seteña:

“¿Me yo'ojē cuañese'e ye'yacohua'i Elíaspi du'ru daiye pa'iji, caye'ni?”

¹²Cajēna, ipi sehuouña:

“Nuñerepa du'ru daija'quē api. Dani si'aye ne de'huaja'quē api. Cui'ne ¿me caquē'ni, toyase'e yē'ē Pai Mamaquē aye? Ai yo'oja'quē api. Cui'ne paije ite coeja'cohua'i a'ē, caji. ¹³Jaje pa'iquēta'are yē'ē cayē tsoe Elías daji'i. Ini pai iohua'i yēyeje yo'ohuē, toyase'e cayeje pa'ye.”

Huatire Jesús Etose'e
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43)

14 Jeteyo'je co'ireña, i ye'yacohua'i pa'i hue'ñana. Dani jai pai pa'ijëna, ñareña. Ñajëna, cui'ne i ye'yacohua'i ja're coní sañope cajë pateña, cuañese'e ye'yacohua'ipi. 15 Jaje cacohua'ipi Jesure ñani se jeoni huë'huëni pëpareña, de'oquëre pa'ni cuasajë.

16 Ja maca Jesupi iohua'ire sequëña:

“¿Iquere sa'ñe yo'ojë care'ni, jaohua'i ja're?”

17 Seina, iohua'i ja're pa'isiquëpi sehuouña:

“Ye'yaquë yë'ëpi dahuë, huati quë'ini, yë'ë mamaquëre cama'quëni më'ëni ña cuañosi'i caquë. 18 Huatipi ite de'oye pa'ina, ne taoquë yo'oji. Yo'oquëna, siri yë'opojä'a mëaquë cui'ne cuji qui'coquë yo'oji. Jaje yo'oquë tutu peoquë de'o huesëji. Më'ë ye'yacohua'ire eto saocaijë'ë, caquë seni jujahuë, ne tï'añe peojëna.”

19 Caquëna, Jesupi caëña:

“¿Maija'quëpi necaiquë api cuasama'cohua'i! ¿Mësaru ja're yë'ë tsoe aquëpi pa'iyë? ¿Je ja'ye tsoerepa mësarute quëcoquë cöcai pa'ija'quë a'ni, jaje huesëto? Dajë'ë, tsihua'ëre.” 20 Caëna, darena, huatipi Jesure ñani, hue'hue dahuë nequëna, sa tani tearojani siri yë'opojä'a etoquë yo'ouña.

21 Jaje yo'oquëna, ñani Jesús caëña, pëca ja'quëre:

“¿Je ja'ye tsoe jaje yo'oquë pa'iquë'ni?”

Caquëna, pëca ja'quëpi caëña:

“Tsihua'ë pa'inë aquë api. 22 Yequere toana, tsiayana huani jeosi'i, caquë yo'oquë api, jaiye. Jaje pa'ina, më'ëpi yëquëre oi cöcaijë'ë, de'hue.”

23 Caquëna, Jesupi caëña:

“Mè'èpi neñe pa'iji, cuasaquë pa'ito neñe pa'iji, si'aye.”

²⁴ Caquëna, tsihua'ë pëca ja'quëpi cuiña:

“Neñe pa'iji, cuasayë. Cöcaijë'ë, ai jerepa jaje cuasa ja'ñere.”

²⁵ Ai jerepa jai paì tsi'si daijëna, ñani huatire caëña:

“Huati asama'quë cui'ne cama'quë, yè'èpi mè'ère cayë, etajë'ë. Iquë tsihua'ère jëoni sani cui'naëni cacaye pajë'ë.”

²⁶ Caquëna, huatipi cuini yeque hue'hue dahuë se ne cöña. Neni ju'ise'eje pa'ire jëoni saquëña. Jare ñani yecohua'i ju'isiquë pa'iji, careña. ²⁷ Jaje cajëna, Jesupi ite jëtëna tseani naë huëo nëcouña.

²⁸ Ja maca Jesús huë'ena cacaëna, ì ye'yacohua'ipi setëña:

“¿Me yo'ojë yëquë huatire eto saoye pare'ni?”

²⁹ Cajëna, Jesupi caëña:

“Ñeje pa'i huatire cato coa aima'pë cui'ne Maija'quëre señepi eto saoye pa'iji.”

Tijupë Jesús Capi, ì Ju'iñe Ayere

(Mt 17.22-23; Lc 9.43-45)

³⁰ Jaropi saijë Galileaja'a tëto sateña. Pajje huesëjëna, sasi'i cuasaëña, Jesús. ³¹ Ja mu'se cato Jesús ì ye'yacohua'ini quëaquë cuquëña. Yè'ë Pai Mamaquë cato tsea cuañosiquë pa'ija'quë a'ë. Jaohua'ipi huani jëoja'cohua'i a'ë caëña. Cui'ne caëña, toaso mu'seña pa'i maca ju'isiquëpi huëija'quë a'ë. ³² Jaje quëaquëna, ì ye'yacohua'i asa ti'añe pareña. Pajëta'a seni asaye pareña, ca'rajë.

Nepi Jerepa Do'i Pa'iquë

(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ Capernaum daripëna t̄i'ani hu'e'ere pa'i maca Jesupi sequëña:

“¿Iquere mësarū ma'a daini sa'ñe yo'ojë care'ni?”

³⁴ Caquëna, sehuoma'pë pateña. Nepi jerepa pa'i pa'ija'quë a'ni, cajë sa'ñe yo'ojë casicohua'ipi ma'a dai maca. ³⁵ Pajëna, ja'rūni ñu'i doce i ye'yacohua'ire caëña:

“Si'aohua'ire t̄eto saisiquë pasi'i, cani si'aye yecohua'ire necaiquë jo'yaë pa'iye pa'iji.”

³⁶ Jaje ca t̄ejini tsihua'ëre jopore pana nëconi, su'cuani caëña, jaohua'ire:

³⁷ “Yë'ëjē pa'ire cuasajë tsihua'ëre de'oye yo'ocaini yë'ëni yo'oye pa'iji. Yë'ëre de'oye yo'oquë cato yë'ëse'ere de'oye yo'oye peoji, cui'ne yë'ëre jëjo daosiquëreje de'oye yo'ocaiye pa'iji.”

Maire Sañope Yo'oma'quë Pani Maire Cōcaiduë Api

(Mt 10.42; Lc 9.49-50)

³⁸ Ja maca Juanpi caëña:

“Ye'yaquë, yëquë ñahuë, më'ë mamipi caquë huatire eto saoquëre. Ñani yo'oma'ë cajë ësehuë, mai ja're cōni cu'ima'quëpi yo'oquëna.”

³⁹ Caquëna, Jesupi caëña:

“Ësema'pë pa'ijë'ë, yë'ë mamipi cajë pai yo'o t̄i'a ma'ñe yo'ocohua'ire. Jaohua'i cato yë'ëre sañope cama'cohua'i a'ë. ⁴⁰ Maire sañope yo'oma'quë cato mai t̄e'tere pa'iji. ⁴¹ Mësarūni yecohua'ipi yë'ë do'ipi cajë oco mañare ocuacohua'i pani de'huacaisi co'amaña paja'cohua'i a'ë, mësarū Cristo acohua'ini de'oye yo'osi do'ire.

*Co'aye Yo'oyena Taiñe
(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)*

⁴² Tayo yo'oyena ne taoquère cato, quëna pëpi ñaje tēcana sēani jai tsiayana jeo dēo'ñe pa'i api, a'ricohua'ipi yē'ère cuasacohua'ire co'a de'huaquère. ⁴³ Jaje pa'ina, cayë mē'ë jētēpi tayo yo'oyena saco pa'ito tēto tējē'ë. Ai jerepa de'oji, pa'i hue'ñana peo tupēpi cacato toa yejana saiye peoye, ⁴⁴ pecoje ju'ima'tona cui'ne toaje yayama'tona. ⁴⁵ Mē'ë nēcayopi tayo yo'oyena saco pa'ito tēto tējē'ë. Ai jerepa de'oji, pa'i hue'ñana peo tupēpi cacato. Ai jerepa co'aji, caya nēcāñoa hue'equēpi toa yejana saito. ⁴⁶ Jaro pecoje ju'ima'tona cui'ne toaje yayama'tona. ⁴⁷ Panita'a mē'ë ñācoapi tayo yo'oyena saco pa'ito dutani jeocojē'ë. Ai jerepa de'oji, Diosu cuañe tē'tena tē'e ñācoa hue'equēpi cacato. Ai jerepa co'aji, caya ñācoa hue'equēpi toa yejana saito. ⁴⁸ Jaro pecoje ju'ima'tona cui'ne toaje yayama'tona. ⁴⁹ Si'ahua'i toapi ne de'huasicohua'i pa'ija'cohua'i a'ë, cui'ne si'aye Maija'quē coa isiye cato asipi, ne de'huase'e pasipi. ⁵⁰ Asipi jo sēñere carajaisico pani co'aji, hua'i saraye. Jaje pa'ina, cayë: Mēsaru sai ja'ñere ne huesoma'pē pa'ijē'ë, pai ja're sañope yo'oma'pē jo'cua de'oye pa'ijē'ë.”

10

*Jesús Ye'yase'e Nomiore Jeocoye Ayere
(Mt 19.1-12; Lc 16.18)*

¹ Ye'ya tējini Capernaum sani Jordán ña oca tē'tena saquëña, Judea yejana. Jarona jai pai tsi'sireña, i pa'i hue'ñana. Tsi'sirena, ye'yaëña, i

ye'yaye sēte. ² Fariseo paipi neñañu'u cajë seteña, ñeje:

“¿Nějore jeoñe deoquë?”

³ Cajëna, ìpi sehuouña:

“¿Moisés me cuañei'ni, mësarute?”

⁴ Caquëna, careña:

“Moiséspi cuañepi paì ëjaëpi nējore jeoco toya ja'o necaquëna, jeocoye pa'iji.”

⁵ Cajëna, Jesupi caëña:

“Ja cato Moisés cuañepi mësaru joyopi de'oye cuasama' do'ire. ⁶ Ja'a Maija'quë si'aye yeja pa'iye de'hua maca ëmëre cui'ne nomiore de'huapi. ⁷ Ja do'ire huejani pëca ja'quëre cui'ne pëca ja'core jeoni nējona tsioni pa'iye pa'iji. ⁸ Ja maca caya hua'i pa'iye pañë. Coa te'ije pa'iohua'i pa'iyë. ⁹ Ja do'ire nējore jeoñe co'aji, Maija'quë de'oye ñacai tsiose'ere.”

¹⁰ Huë'ena co'isi maca ì ye'yacohua'ipi Jesure cui'nare seni coreña, nuñerepa asañu'u cajë.

¹¹ Cajëna, Jesupi caëña:

“Nějore jeoconi yecore huejaquë pani yeconi nomiore yo'oji, co'aye nējore paquëta'a.

¹² Nomiopì ëjère jeococopì yequëre huejaco pani ëmëre yo'oco, ëjère pacota'a, jaoje co'aye yo'oco.”

Jesús Tsire De'oyerepa Cacaiye

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Jesús quë'rona tsire dareña, ìpi papicaija'quë cajë. Jaje yo'ojëna, ì ye'yacohua'ipi tsire daco-hua'ire dama'pë Jesús quë'ro cajë ësereña. ¹⁴ Jaje ësejëna, Jesupi ñani pëi caëña, jaohua'ire:

“Coa ñajë'ë, tsire ìohua'ise'e daijajë, ësema'pë. Ma'tëmo cato jaohua'ije pa'iohua'i tsecoa.

15 Nuñerepa cayë, mësarute. Maija'quë cuañe te'te cacaye peoji, tsije pa'iohua'i pa'iye pani.”

16 Cani tsire su'cuani siopëna jëñapi patoquë de'oye pa'ijë'ë, cacaquëña.

*Posëpi Jaiye Co'amaña Paquëpi Jesure Case'e
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

17 Jaje yo'o tëjini Jesús saina, te'i huë'huë tome dani do're ja'runi caëña:

“De'o ye'yaquë, ¿me neja'quë a'ni, ti pa'iyere ti'asi'i cani?”

18 Caquëna, Jesupi caëña:

“¿Me yo'oquë yë'ëre de'oquë caquë'ni? Peoji, de'oquë. Coa Maija'quëse'e de'oquë pa'iji.

19 Maija'quë cuañese'e më'ëpi asayë, paire huani jeoma'ë pa'ijë'ë. Yequë paconi yo'oma'ë pa'ijë'ë. Co'amaña ñama'ë pa'ijë'ë. Cosoma'ë pa'ijë'ë, yecohua'ire. Më'ë ja'quëre cui'ne më'ë ja'core de'oye oi necaijë'ë, co'aye cama'ë.”

20 Caquëna, Jesure ipi caëña:

“Ye'yaquë, yë'ë cato tsihua'ë pa'inëna, iye cuañese'e asani si'a mu'seña de'oye sehuohuë.”

21 Caquëna, Jesupi ite oi ñani caëña:

“Ja yë'ta'a te'o carapi. Sani si'aye më'ë co'amaña isijë'ë. Isini ja curire peocohua'ina coa isijë'ë. Jaje yo'oni ma'tëmona jaiye paja'quë, isi tëjini daijë'ë, yë'ë ja're çoni.”

22 Jaje caquëna, posëpi oi saquëña, jaiye co'amaña paquë sëte.

23 Saquëna, Jesús ñani ite ye'yacohua'ire caëña:

“Jaiye co'amaña pacohua'ire ma'tëmo ma'a caye ai jëaji.”

24 Caquëna, ite ye'yacohua'ipi ai cuasareña. Cuasajëna, Jesupi ca cõuña:

“Huau dohuë, curiquëpi si'aye t̃i'añë cuasacohua'i ma'tëmo ma'a cacaye peoji. 25 T̃i'añe paji, camellore miu ñaca cojeja'a jua etojaiñe. Jaje pa'ina, jaiye co'amaña paquëre cato ai jerepa jëaji.”

26 Jaje caquëna, asani ai cuasa cõme huesësicohua'i pa'ijë seteña:

“Jaje pa'ito ¿nepi huaso cuañosicohua'i pa'ija'cohua'i a'ni?”

27 Sejëna, Jesupi jaohua'ire ñani caëña:

“Paì cato ne t̃i'añe peoji. Jaje pa'iquëta'are Maija'quë cato ne t̃i'añe pa'iji. Maija'quëre cato si'aye ne t̃i'añese'e pa'iji.”

28 Caquëna, Pedropi caëña:

“Ëjaë, yëquë co'amaña si'aye jëoni më'ëre tuë'ë.”

29 Cajëna, Jesupi caëña:

“Nuñerepa cayë, mësarute. Huë'ere, a'yëohua'ire, yo'jeohua'ire, ja'quëre, ja'core, nëjore, mamajëre, yejaña yë'ë do'ire cui'ne huaso coca do'ire jeosicohua'i pani, 30 iye yejana cien jerepa paja'cohua'i, huë'e, a'yëohua'ire, yo'jeohua'ire, ja'core, mamajëre, yejaña paja'cohua'i a'ë, cui'ne yecohua'ipi josa yo'oye cui'ne ma'tëmona ti pa'iyere t̃i'aja'cohua'i a'ë. 31 Jaje pa'iquëta'are yure jerepa pa'iohua'i pa'isicohua'ipi jeteyo'jere, pa'ija'cohua'i a'ë, cui'ne yure jeteyo'jere pa'isicohua'ipi jerepa pa'iohua'i pa'ija'cohua'i a'ë.”

*Jesupi I Ju'i Ja'ñere Quëaye
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³² Jesupi du'ru saina, i ye'yacohua'ipi jeteyo'je saë'ë, Jerusalénna tumaquëna. Saijëta'a merepa yo'oye pa'ija'coa'ni cuasajë quëquë huesësicohua'ipi saë'ë. Saijëna, ja maca Jesupi johua'ise'ere soini ite yo'o ja'ñere, ³³ ñeje caëña:

“Ñañë, mai Jerusalénna saiye. Jarona Pai Mamaquëre Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ina cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ina tseani isija'cohua'i a'ë. Isirena, jaohua'ipi yequë paina se isija'cohua'i a'ë, huani jeoja'quëre. ³⁴ Isirena, jaohua'ipi yë'ëre cue'cuejë copi tse'seja'cohua'i a'ë. Jeteyo'je yë'ëre huani jeoja'cohua'i a'ë. Huani jeorena, toaso mu'seña tasiquëpi huajëquë huëija'quë a'ë, yë'ë.”

Jacobo Cui'ne Juan Sese'e
(Mt 20.20-28)

³⁵ Ja maca Zebedeo mamajëpi Jacobo cui'ne Juan Jesús quëno macana dani seteña:

“Ye'yaquë, yëquëre necaijë'ë.”

³⁶ Cajëna caëña:

“¿Iquere necaiye'ni?”

³⁷ Caquëna, jaohua'ipi careña:

“Më'ë cuañe te'te de'o hue'ñare pana ëjaërepa de'oni ja'ru maca yëquëre më'ë ëja te'tena te'ire cui'ne më'ë ari te'tena te'ire ñojë'ë.”

³⁸ Sejëna, Jesupi caëña:

“Mësaru huesëjë coa señë. ¿De'hue mësaru yë'ë sëje cono ucu ti'añe panita'a de'hue mësaru yë'ë do cuañoñeje pa'ye pa'ito tëto sani ti'añe? Yë'ë cato ai yo'oja'quë a'ë.”

³⁹ Caquëna, sehuoreña, ite:

“Yëquëje yo'o ti'aja'cohua'i a'ë.”

Cajëna, Jesús jaohua'ire caëña:

“Jaje pa'ire paji. Yë'ë ai yo'ose'ejë mësarujë ai yo'oja'cohua'i a'ë. Cui'ne yë'ë do cuañose'ejë pa'ye mësarujë do cuañoja'cohua'i a'ë. ⁴⁰ Yë'ë ëja të'huina cui'ne yë'ë ari të'huina ñu'iñe isiye peoji. Ja cato Maija'quëpi isi ja'ñe a'ë, i caquë ne de'huasicohua'ina.”

⁴¹ Jare asani diez, i ye'yacohua'ipi Juanre cui'ne Jacobore sañope pëti huëoreña. ⁴² Jaje sa'ñe pëijëna, Jesupi jaohua'ire soini caëña:

“Iye yeja cuañe ëjaohua'i cato si'aye ëjaohua'irepa de'ocohua'i a'ë. Cui'ne johua'i meñe acohua'ipi ëjaohua'ire pa'ë, cuasajë johua'ini ca'rajëna, pa'icohua'i a'ë. ⁴³ Mësarú cato yeque yo'oye pa'iji. Pai ëjaë pasi'i, cani yecohua'ini necaiquë pa'iye pa'iji. ⁴⁴ Cui'ne ai jerepa du'ru aquë pasi'i cani si'aohua'ire necaiquëpi jo'yaë pa'ijë'ë. ⁴⁵ Yë'ë Pai Mamaquë daima'ë paë'ë, paipi necaijajë caquë. Yë'ëpi paini necasi'i caquë daë'ë. Yë'ë ju'i do'ipi si'aohua'ire huasoyere caquë daë'ë.”

Bartimeore Ñama'quëre Jujuse'e
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Jericó daripëna ti'asicohua'ipi iti daripëpi etareña, Jesús cui'ne i ye'yacohua'i cui'ne jai pai çoni. Jaro eta hue'ñare Bartimeo ñama'quëpi da saicohua'ini curiquë sei ñuquëña, Timeo mamaquëpi. ⁴⁷ Ñu'iquëpi Jesús Nazaret aquëpi daiji asani cui huëouña:

“iJesús David mamaquë, yë'ë macare çocaijë'ë! iAi yo'oyë!”

⁴⁸ Caquëna, paipi pëijë ite careña:

“Cama'ë pa'ijë'ë.”

Cajëna, ai jerepa tutu ca cõuña:

“¡David mamaquë yë'ëre oi necaijë'ë! ¡Ai yo'oyè!”

⁴⁹ Caquëna, asani Jesupi caëña:

“Daijë'ë cajë'ë, ìte.”

Caëna, ñama'quëre careña:

“Ai pequë maca huëni saijë'ë, ì quë'rona. Më'ëre soiji, ìpi.”

⁵⁰ Carena, esa ì ëmëje'e ju'icore se dutani Jesús quë'rona saquëña, tsoe nëiñe peoyerepa. ⁵¹ Jesús quë'rona saquëna, caëña, ìte:

“¿Me necaiyete yëquë'ni, më'ë?”

Caquëna, ñama'quëpi caëña, ìte:

“Ëjaë, yë'ë de'oye ñañere yëyë.”

⁵² Caquëna, Jesupi ìte caëña:

“De'oji, de'hue jujuquë api cuasato jujucasi'i, më'ëre.”

Ca macarepa sëtani ñaëña. Ñani Jesús ja're saquëña.

11

Jesús Jerusalén Cacase'e

(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jn 12.12-19)

¹ Jerusalén ja'ye macana tì'ani Olivos cutihuë je'ñerepa daripëa Betfagé cui'ne Betania daripëare pa'i Jesupi cayaohua'ire ì ye'yacohua'ire jëjo saouña.

² Ñeje caquë:

“Je te'te a'ri daripëna sani tì'a maca mësarü ñaja'cohua'i a'ë, burro posëre papi paireje hue'ema'quëni, sësiquëni. Nëina, joyeni dajë'ë.

³ ¿Yecohua'ipi me neñu'ju saye'ni? cacohua'i pa'ito

cajĕ'ĕ: 'Ējaĕpi cusi'i caquĕna, sayĕ. Cuni tĕjini jĕo daija'cohua'i a'ĕ,' cajĕ'ĕ.”

⁴ Caĕna, sani burrore tĭ'areña, ma'are sĕasiquĕpi hue'sere nĕina, caca sa'ro yĕ'quĕ macare. Nĕani ĭte joyereña.

⁵ Joyejĕna, ĭti maca pa'icohua'ipi careña:

“¿Me neja'quĕni burrore saye'ni?”

⁶ Cajĕna, Jesús case'eje careña. Cajĕna, de'oji. Sajĕ'ĕ, careña. ⁷ Carena, Jesús quĕ'rona burrore dareña. Dani ĭohua'i cañapi burro jetena jajereña. ⁸ Mĕni ja'runa jai paĭ ĭohua'i cañapi, ĭ sai ma'ana jaje oereña. Yecohua'ipi jaiye ja'o tĕteni da oereña, ĭ sai ma'ana.

⁹ Du'ru saicohua'ipi cui'ne jeteyo'je saicohua'ipi sihuajĕ cuireña:

“De'oquĕrepa daiji, Maija'quĕ jĕjo daoquĕ. ¹⁰ ĭ cuañe maca jerepa de'oye pasio. Mai nĕcuĕ David maca cuañe maca pa'ise'eje Maija'quĕ ai de'oji.”

¹¹ Jerusalĕnna cacani Maija'quĕ huĕ'ena sani cacani si'a huĕ'e nĕani na'i huesĕquĕna, Betania quĕ'rona ĭ doce ye'yacohua'i ja're cōni saquĕna.

Jesupi Higuera Soquĕ Yĕre Pui Case'e (Mt 21.18-19)

¹² Nĕtasi mu'se Betaniapi saijĕna, Jesure aĭ ĕaĕña. ¹³ Aĭ ĕaquĕna, so'opi señaquĕ, higuera soquĕ yĕpi ja'o quĕi nĕpi nĕcaōña. Nĕcacona, ĭti ca pa'ima'quĕ caquĕ saquĕña. Sani nĕaquĕna, coa ja'ose'e paquĕña, ĭti quĕima'a tĕcahuĕ sĕte.

¹⁴ Pa'ina, Jesús ĭti nĕre caĕña:

“Yureta'a paĭ ocueye peosipi, mĕ'ĕ quĕise'e.”

Jaje caquĕna, ĭ ye'yacohua'ipi asareña.

Jesupi Maija'quë Huë'ena Tsoa Tose'e
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jn 2.13-22)

¹⁵ Ja jeteyo'je Jerusalén t̄i'ani, Jesús Maija'quë huë'ena cacani co'amaña huerojë cui'ne co'amaña isicohua'ire eto saña. Curiquë cambia mesaña jè'je taño sauña. Cui'ne su'tere isicohua'i ñu'i sai jè'je taño sauña. ¹⁶ Maija'quë huë'ena co'amañare saye ëseiña. ¹⁷ Ëseni ye'yaquë caëña:

“Toya pëpë caji: ‘Yë'ë huë'e cato si'a pai Maija'quëre se huë'e hue'yoye pa'iji.’ Jaje pa'iquëta'are mësarú cato co'amaña ñacohua'i tu'aro neni yo'oyë.”

¹⁸ Jaje caquëna, asani Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ipi Jesure huani jëõñere careña: ¿Me huani jëoja'cohua'i a'ni? cajë. Yecohua'i cato airepa de'oye ye'yaquë'ni cuasareña. Ja do'ire ëjaohua'ipi Jesure ca'rajë huani jëõñere careña.

¹⁹ Ñami de'oquëna, Jesús pai daripëpi t̄irona saquëña.

Higuera Soquë Yë Cuënese'e
(Mt 21.20-22)

²⁰ Ñatasi mu'se nea huë'ña saijë ñajëna, higuera soquë yë tsoe sucua mañaque cuëne huesësicopi pa'iona, ñareña.

²¹ Ñani ja maca Pedro, Jesús case'ere cuasa ñajani caëña, ite:

“Ye'yaquë ñajë'ë, më'ë casi ñëre, tsoe cuëne huesëstico pa'ico.”

²² Caquëna, Jesupi j̄ ye'yacohua'ire caëña:

“Nequëre papi cuasajë'ë, Maija'quëre.

²³ Nuñerepa cayë, mësarute. Iye cutihuëre tsiayana

jëjo saoye yëni Maija'quëre nequë api cuasani seto neñe pa'iji. ²⁴ Nuñerepa cayë, Maija'quëre seni isija'quë api cuasato isiye pa'iji. ²⁵ Maija'quëre se maca yequere sañope yo'oye pacohua'i pa'ini sai de'huacaij'ë, Maija'quë ma'tëmo aquëpi mësaruru co'aye tayo yo'ose'e sai de'huacaija'quëre. ²⁶ Jaje pa'iquëta'are mësarupi sai de'huacaima'cohua'i pa'ito mësaruru ja'quë ma'tëmo pa'iquëje mësaruru tayose'e sai de'huacaiye pasipi.”

Jesús Cuañeñerepa Pa'iyë
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Ja maca Jerusalenna co'ireña. Co'ini Jesús Maija'quë hu'e'aja'a cu'ina, Maija'quë hu'e'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ipi cui'ne aiohua'ipi Jesús quë'rona dani ²⁸ ite seteña:

“¿Ique cuañeñepi iye më'ë yo'oquë'ni? ¿Nepi më'ëre cuañequë ëjaëre carena, yo'oquë'ni?”

²⁹ Cajëna, Jesupi caëña:

“Yë'ëje mësarute sesi'i te'ore. Mësarupi yë'ë señere sehuorena, yë'ëje quëasi'i, yë'ëre cuañequëre jëjo daoquëre. ³⁰ ¿Nepi Juan iti doquëre jëjo daore'ni, Maija'quë panita'a pai? Mësarupi sehuojë'ë.”

³¹ Jaje caëna, sa'ñe careña, ñeje:

“Maipi Diosu jëjo daosiquë pa'iji cato ipi sehuosipi ‘¿Jaje pa'iquëta'are mësaruru me yo'ojë ite care paji cajë asaye pare'ni?’ ³² Cui'ne paipi cuañesiquë pa'iji cayeje pañu'u.”

Si'a pai Juanre Maija'quë cocare quëaquë paji'i, cuasa do'ire ca'rajë.

³³ Jaje cani Jesure careña:

“Huesëyë.”

Cajëna, Jesupi caëña:
 “Cui'ne yë'ëje, yë'ë cuañe tutu quëaye pañë.”

12

Co'acohua'i Yo'oye Ayere Quëaye
(Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹ Ja maca Jesús pai yo'oyeje pa'ye caquë quëaëña, ñeje:

“Paji'i, tel'i pai yeja paquë. Jaje pa'ipi tapi, cuiya'i. Tani tu'rihuë tëhuopi. Cui'ne cuiya'i suni de'huaja'toje nepi. Cui'ne cuiya'i tsio ëmë huë'epi tuijë si'a tsio ñaja'core nepi.

Jaje si'aye ne tëjini co'amaña necaicohua'ini isi nëoni saji'i. ² Tëaye ti'asi maca i jo'yare jëjo daopi, co'amaña necaicohua'i quë'rona ite cajë necaise'e pa'iji, caquë. ³ Jaje jëjo daosiquëta'are co'amaña necohua'ipi tseani si'seni isima'pë jëjo saohuë. ⁴ Jaje yo'orena, iti tse aquëpi yequëre jëjo saopi. Jëjo saouna, jaëreje quëna pëapi jeahuë. Cui'ne siopëje a'si quë'ire tea ju'ijë yo'oni jëjo saohuë. ⁵ Jaje yo'oruje iti tse aquë ja yë'ta'api yequëre jëjo sao cöpi. Jëjo saosiquëni jaëni coa huani jeohuë.

⁶ Jëjo saoquë pequë yureta'a i mamaquëre pani jëjo saopi, yë'ë mamaquëre cato yo'oye peoji caquë. ⁷ Jaje caquë jëjo saosiquëta'are co'amaña necohua'ipi ñani 'iquëpi si'a co'amaña paja'quë api huani jeoni maipi iti tse acohua'i neñu'u,' cani huani jeohuë. ⁸ Jaje yo'oni tseani huani jeoni i capë hue'sena jeocohuë.”

⁹ Jaje quëa tëjini Jesús sequëña:

“¿Me yo'oja'quë a'ni, iti yeja aquë?” Cani caëña, iti yeja aquë cato dani, huani jeaja'quë api,

co'amaña necohua'ire. Huani jeoni yecohua'ina isija'quë api.

¹⁰ ¿Ñama'cohua'i a'ni toya pëpë caye? Ñeje caji: Quëna pëa huë'e necohua'i yo'o jujani jeocosi quëna pëpi yure cato huë'ehuërepa uï quëna pë de'oye iti quëco pacorepa.

¹¹ Iye cato ëjaëpi jaje yo'opi. Jaje yo'ose'ere de'oyerepa yo'o u'ni cajë ñañë, mai.

¹² Casi maca Jesure tseañu'u cajë yo'oreña. Jesupi yo'ose'eje pa'ye caquë iohua'i yo'oyere caëna, asani pëijë yo'oreña. Jaje yo'ojëta'a tseañe pareña, pãni ca'rajë. Jaje pa'ina, yo'oma'pë pateña.

Jesure Sese'e Pa'i Do'i Saiñere
(Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Ja jeteyo'je Jesús quë'rona fariseo acohua'ire cui'ne Herodes acohua'ire jëjo daoreña, jaohua'ipi ite neñajajë cajë. ¹⁴ Jaje daisicohua'ipi Jesure careña:

“Ye'yaquë, yëquë asayë, më'ë nuñerepa caquëpi pa'iye, paï cayere asama'quëpi nuñerepa Maija'quë cocare caquëpi paire si'aohua'ire si'a yë'quë maca caquëpi pa'iye. Jaje pa'ina, ¿de'oquë pa'i do'ire romano paï ëjaëna saiñe, panita'a pañe?”

¹⁵ Cajëna, Jesupi tsoe iohua'i coa caye asani caëña:

“¿Me neñu'ju yë'ëre cosojë neñañu'u cajë caye'ni? Dajë'ë, curiquë të'quire ñaja'core.”

¹⁶ Darena, Jesús ñani sequëña:

“¿Ne tsia'ni ico? ¿Cui'ne, ne mamire toyasi-coa'ni?”

Caquëna, sehuoreña:

“Romano paḷ òjaè mamipi toyasicoa.”

17 Cajèna, Jesupi caèña:

“I tseco pa'ito ina ḷsijè'è. Maija'què tseco pa'ito Maija'quèna ḷsijè'è.”

Jaje sehuouna, airepa de'oyerepa caè'ni, cuasareña.

Ju'isicohua'i Huèiye Pa'iquè Cajè Señè.

(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

18 Jesure ñañu'u cajè dateña, saduceo paḷ acohua'ipi. Jaohua'i cato ju'isicohua'i huèiye peoji cacohua'i pateña. Jaohua'ipi careña, ñeje:

19 “Ye'yaquè, Moiséspi yèquère toyani jeoca'ajili, maja'yèpi huejani mamajère peoquè ju'isiquè pa'ito yo'jeipi huejani mamajère pacaiye pa'iji, maja'yè do'ire. 20 Te'ipi siete mamajè emèohua'ire paèña. Paquèna, jaohua'i aquè maja'yèpi huejani mamajère peoquè juji'i. 21 Juquèna, yo'jeipi hua'jeore huejapi. Jaèje mamajère peoquè juji'i. Juquèna, yo'jeipi huejani cui'ne yo'opi. 22 Jare jajese'e si'a tsècapè hua'jeore huejajè juju sahuè, si'aohua'i mamajère peocohua'i. Ja jeteyo'je ioje juco'è. 23 Jaje pa'ito ju'isicohua'i huèi maca ne nèjo pa'ija'coa'ni, te'oni siete pairepa huejasico?”

24 Cajèna, Jesupi sehuouña:

“Mèsarū coa tayo huesèjè cayè, Maija'què tuturepa cui'ne Maija'què toya pèpè ñama' do'ire.

25 Ju'isicohua'ipi huèisicohua'i cato huejaye peoji. Mamajère isiye peoji. Ma'tèmo huiñaohua'ije pa'iohua'i pa'ija'cohua'i a'è. 26 Ju'isicohua'i huèiye ayere, toyase'e mèsarū ñama'cohua'i a'ni, Moisés toyase'e jaropi caji, Maija'què a'ri soquè yèpi toaje pa'io tsè'isicopi case'ere? ‘Yè'è cato

Abraham Diusu a'ë, Isaac Diusu a'ë, cui'ne Jacobo Diusu a'ë.' ²⁷ Diusu cato ju'isicohua'i Diusu peoji, huajëcohua'i Diusupi. Jaje pa'iquëta'are mësaru coa tayo huesëni yo'ojë cayë."

Si'a Cuañese'e Jerepa Pa'ye

(Mt 22.34-40)

²⁸ Sa'ñe yo'ojë cajëna, Jesupi si'aye tayoma'ë se-huoquëna, asasiquëpi cuañese'e ye'yaquëpi tütani sequëña:

"¿Jeco a'ni, du'ru macarepa huëo maca cuañesico jerepa pa'io?"

²⁹ Caquëna, Jesupi caëña:

"Du'ru macarepa cuañese'e si'aye jerepa pa'io cato caji: Israel pa' asajë'ë, mai Ëjaë Diusure. Jaëse'e te'i pa'iji. ³⁰ Oijë'ë, Ëjaë Diusure si'a më'ë yëyepi, si'a më'ë joyopi, si'a më'ë cuasayepi cui'ne si'a më'ë tutupi. Jaje caji, cuañese'e du'ru macarepa aye si'aye jerepa pa'ye. ³¹ Cayaye acoje jare cui'ne pa'io. Jaopi caji ñeje: 'Oijë'ë, më'ë quëno maca pa'iquëre më'ëja'a co'ye oiyeje pa'ye.' Yeque jerepa pa'ye peoji."

³² Jaje sehuouna, cuañese'e ye'yaquëpi caëña:

"De'oyerepa cahuë, më'ë ye'yaquë. Peore paji, yequë Diusu. Te'i pa'iji, Diusu. Nuñerepa cahuë, më'ë. ³³ Jaje pa'ina, Maija'quëre si'a më yëye oiyeipi si'aye më asaye oiyeipi cui'ne si'a joyo oiyeipi cui'ne si'a tutu oiyeipi, cui'ne mai quëno maca pa'iquëre co'ye oiyeje pa'yepi, ja oiyeipi jerepa pa'ye a'ë, Maija'quëre isiye, cui'ne ëojë seña jerepa."

³⁴ Si'aye nuñerepa caquëna, Jesupi ñani caëña:

"Më'ëre Maija'quë cuañe te'te so'ore pa'iyepaji."

Jaje caëna, asani yecohua'ijë ite seni coñe pareña, si'aye asaquë api cajë.

Ne Mamaquë A'ni, Cristo

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Maija'quë huë'ena ye'yaquë Jesús caëña:

“¿Me yo'ojë cuañese'e ye'yacohua'i Cristo cato David mamaquë api caye'ni? ³⁶ David jare ipi capi. Maija'quë joyopi quëaquëna, ñeje capi:

Ëjaëpi capi, yë'ë Ëjaëre:

‘Yë'ë ëja te'tena ja'rujë'ë,

yë'ëpi më'ëre sañope yo'ocohua'ire më'ë quëo huë'ehuëna të'ya me macaja'a.’

³⁷ ¿Jaje pa'ito me Cristo David mamaquë pa'iquë'ni, Davidpi Cristore yë'ë ëjaë hue'yoto?”

Jaje caquëna, jai pai tsi'sisicohua'ipi ai yëjë asareña.

Jesupi Sañope Case'e Cuañese'e Ye'yacohua'i

(Mt 23.1-36; Lc 11.37-54; 20.45-47)

³⁸ Jesupi caëña, i ye'ya maca:

“De'hua ñajë'ë, cuañese'e ye'yacohua'i yo'oye ye'yema'pë. Jaohua'i cato tsoa caña suñani cui'ne paipi de'oye pëpajajë cajë yo'ocohua'i a'ë.

³⁹ Jaohua'i cato de'o ñu'i saire pai tsi'si hue'ñana co'eni ja'rucohua'i a'ë, cui'ne de'o hue'ñana aoje aicohua'i a'ë. ⁴⁰ Hua'jeohua'i huë'ña jiojë yo'ocohua'i a'ë. Paipi de'ocohua'ire pa'ë cajajë cajë tsoaye Maija'quëre señë cajë yo'ocohua'i a'ë.

Jaohua'i a'ë, iti jerepa si'se cuañoja'cohua'i, jaje yo'osi do'ire.”

Peocopi Isise'e

(Lc 21.1-4)

41 Jesús Maija'quë huë'ere paquëña, Maija'quëna curi isi mahuë je'ñere pare. Jarote ñu'i ñaquëna, jaiye curi pacohua'i daijë iti mahuëna ayareña. 42 Ayajëna, ñaquë ñu'ina, hua'jeo maca curiquë peocopi dani caya cobre tē'ñare ayaoña, jai do'i peoyere.

43 Jaje ñani i ye'yacohua'ire soini caëña:

“Nuñerepa cayë, mësarute. Jao hua'jeo co'amaña peocopi si'aohua'i curi ayaye jerepa ayao do'i quë'yerepa. 44 Yecohua'i cato iohua'i huero ju-jase'ere isiyë. Jaje pa'iquëta'are ico cato peocopi si'a mañare isi sao.”

13

Jesús Quëase'e Maija'quë Huë'ere Nejo Ja'ñere
(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

1 Maija'quë huë'epi Jesús eta maca i ye'yaquëpi caëña:

“Ye'yaquë, iye quëna pëare ñajë'ë, cui'ne jai huë'ñare!”

2 Jaje caquëna, Jesupi sehuouña:

“¿Jai huë'ñare ñaquë caquë? Ja më'ë ñase'e yequë mu'se, peo ja'ñe a'ë. Quëna pëapi tuñajë nese'e si'aye nejo ja'ñe a'ë.”

Ja Yë'ta'a Yeja Carajaima'ñë Iño Ja'ñe
(Mt 24.3-28; Lc 17.22-24; 21.7-24)

3 Ja maca Maija'quë huë'e je'ñere pare Olivos cutihuë pa'icona sani Jesús ja'rusiquëpi ñu'ina, Pedro, Jacobo, Juan cui'ne Andrés conï pai asama'tona seteña:

4 “Je yëhua jaje yo'o ja'ñere më'ë caë'ni, yëquëre quëajë'ë. ¿Me pa'ija'coa'ni, iti yo'o iño ja'ñe ja yo'oye ti'a maca?”

⁵ Cajëna, Jesupi sehuouña:

“De'huarepa ñajë pa'ijë'ë, mësarute coa cosojëna, sehuoye. ⁶ Jai paï yë'ë mamire cajë 'yë'ë a'ë, Cristo' caja'cohua'i a'ë. Jaje cajë coa cosojëna, sehuoja'cohua'i a'ë, jai paï.

⁷ Jaje pa'iquëta'are mësarupi huajo coca cui'ne uihuaye asacohua'i pani quëquëma'pë pa'ijë'ë. Ja cato jare jaje yo'oye pa'ina, yo'oji. Jaje yo'onije ja yë'ta'a carajaiñe peosipi. ⁸ Yequë paï tsëcapëpi yequë tsëcapëre se uihuaja'cohua'i a'ë. Cui'ne yequë yeja païpi se uihuaja'cohua'i a'ë. Si'a hue'ña yeja ñu'cueye pa'ija'coa. Cui'ne aopi peoquëna, ai ëa ju'ija'cohua'i a'ë. Cui'ne ai yo'oyepi pasipi. Iye pasipi, du'ru macarepa ai yo'oye.

⁹ De'hua mësaruja'a co'ye de'oye ñajë'ë. Mësarute cato païpi tseani paï ëjaohua'ina isija'cohua'i a'ë. Jaohua'ipi cuañejëna, mësarute paï tsi'si hue'ñana si'sejë yo'oja'cohua'i a'ë. Jaje yo'ojëna, mësarupi yë'ë do'ire iñoja'cohua'i a'ë cuañecohua'i cui'ne si'a paï ëjaohua'i ña hue'ñana. ¹⁰ Ja yë'ta'a carajaima'në de'o cocare quëaye pa'iji, si'a hue'ña. ¹¹ Mësaruni ëjaohua'i quë'rona sasicohua'i pa'ito ¿me caja'cohua'i a'ni? cuasama'pë pa'ijë'ë. Cajë'ë, Maija'quë isi cocapi, ja maca cato. Jaje pa'ina, mësarupi caye paja'cohua'i a'ë, Maija'quë joyopi caja'quë api. ¹² Te'e tsëcapë acohua'ipi yo'jeire panita'a maja'yëre quëa yehuoja'cohua'i a'ë huani jeojë'ë, cajë. Pëca ja'quëohua'ipi mamajëre quëa yehuoja'cohua'i a'ë, cui'ne mamajëpi pëca ja'quëohua'ire sañope yo'ojë huani jeoja'cohua'i a'ë. ¹³ Si'a paï mësarute coeja'cohua'i a'ë, yë'ë do'ire. Jaje pa'iquëta'are yo'o jujama'quëpi huaso

cuañoja'quë api nuñerepa yo'oquëpi.

14 Maija'quëre quëacaiquë Daniel toyaquë pa'aji'i, si'si nequëpi cui'ne coa nejoquëpi si'si pa'ima'tore pa'ina, ñani Maija'quë toya ja'o ñaquëpi asa tì'añe pa'iji. Ja maca Judea pa'icohua'ipi ai cutihuëana catiye pa'iji. 15 Ja mu'se huë'e ëmëje'e totore pa'iquë pani cajeni cacani co'amañare sasi'i caquë yo'oma'ë. 16 Tsiore pa'iquë pani co'ini caña sasi'i caquë yo'oma'ë pa'ijë'ë. 17 Ja mu'seña nomiohua'i tsì etapëa pa'icohua'i cui'ne tsì mañare pacohua'i ai yo'oja'cohua'i a'ë, teaye. 18 Mësaru cato Maija'quëni sejë'ë, sësë mu'seña catiye peoja'core. 19 Si'aye ai yo'oye tëto saise'erepa pa'ija'coa. Ja mu'seña cato ai co'a mu'seña pasipi, yeja de'hua maca peopi. Cui'ne jeteyo'je peosipi, ja jerepa ai yo'oye. 20 Ja mu'seña Ejaëpi ja yo'oye tëama'quë pa'ito te'ije jëaye peo'ñe pa'io. Jaje pa'iquëta'are i sahuasicohua'ini i paini caquë ja ai yo'oyere tëaquëna, yecohua'ije conì jëaja'cohua'i a'ë.

21 Mësarute yecohua'ipi 'iñore pa'iji, Cristo ñajë'ë, cacohua'i pa'ito asama'pë pa'ijë'ë, panita'a 'Jetore pa'iji.' Catoje sehuoma'pë pa'ijë'ë, iohua'i caye. 22 Coa cacohua'i daija'cohua'i a'ë. Yë'ë a'ë, Cristo cacohua'i, cui'ne Maija'quë cocare quëacohua'i a'ë cacohua'ije daija'cohua'i a'ë. Jaohua'ipi pai yo'o tì'a ma'ñere yo'o iñoja'cohua'i a'ë, coa cosoñu'u cajë. Jaje yo'ojëna, Maija'quërepa sahuasicohua'ique jaohua'ire sehuoye ja'i maca yo'oja'cohua'i a'ë. 23 Jaje pa'ina, mësarute du'ru quëa nëohuë de'oye ñajë pa'ijë'ë, caquë.

Pai Mamaquë Dani Coñe
(Mt 24.29-35, 42-44; Lc 21.25-36)

²⁴ Jaje ai yo'o mu'seña tēto saisi maca yureta'a, ēsēpi yaya huesēja'quē api. Ñañēje miañe paja'quē api. ²⁵ Ma'ñocoje ma'tēmopi tomeja'cohua'i a'ë. Jaje yo'o maca ma'tēmo tuture paque tsasija'coa. ²⁶ Ja maca sirija'a tutu quē'ire papi cui'ne de'oquēre papi Pai Mamaquë daija'quē api. ²⁷ Ja jeteyo'je i huiñaohua'ire cuañesipi, i sahuasicohua'ire cajese'e tutu jupēapi i paire tsi'sojë'ë, caquē si'a huē'ña pa'icohua'ire.

²⁸ Higuera soquē yē yo'oye ayere ye'yejë'ë. Ja soquē yē cato huiña capëa pa'i maca je'nērepa ja'o eta huēocoa. Eta maca ñani cacohua'i a'ë, utëcahuē tija'i. ²⁹ Ja yo'oyeje pa'ye mēsarupi ñajëna, yë'ë case'epi tija'quē tēto saina, ñajë je'në ja'yere eta sa'rore pa'iji cayë. ³⁰ Nuñerepa cayë, ja yë'ta'a iye maca pa'icohua'i ju'ima'në tēto saija'coa, iye. ³¹ Ma'tēmo cui'ne yeja pani jujani carajai ja'ñe a'ë. Jaje pa'iquëta'are yë'ë coca cato yë'ë case'eje ti pa'i ja'ñe a'ë.

³² Iti mu'se cui'ne hora pai huesëyë. Huiñaohua'ije cui'ne Maija'quë mamaquëje huesëji. Si'aohua'i huesëyë. Coa ja'quëse'e asaji, iti mu'se.

³³ Jaje pa'i do'ire, mēsaru cato si'anë sëtasicohua'ije pa'iohua'ipi ñajë sejë pa'ijë'ë, i dai hora huesëye sēte. ³⁴ Yë'ë dai maca cato te'i so'ona sai huëoni ja yë'ta'a huë'epi saima'në i jo'yare pai ñapere co'amaña yo'o ja'ñe isini cui'ne eta sa'ro ñacaiquëre cuañeni ñajë'ë cani saise'eje pa'iye a'ë. ³⁵ Jaje pa'ina, mēsaru cato sëtasicohua'ipi pa'ijë'ë,

coa si'anēpi, iti huē'e aquē t̄itayere huesēye sēte. Na'i maca, ñami jopo, mu'se, cura yē'i maca, pañita'a nea huē'ña daima'quēni cajē. ³⁶ Yo'ojēna, cuasama'topi caisicohua'ini t̄itama'quēni de'hua ñajē'ē. ³⁷ Iye mēsarute caye cato si'a paire cayē: 'Sētasicohua'ipi pa'ijē'ē,' caquē."

14

Jesure Tseañu'u, Cajē Yo'oye

(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jn 11.45-53)

¹ Israel pa'i Egíptopi etajē pa'ise'ere cuasajē yo'oye, cui'ne o'sa peo pan aĩñe caya mu'seña cara maca, Maija'quē huē'e ñacaicohua'i ējaohua'ipi cui'ne cuañese'le ye'yacohua'ipi merepa Jesure coa cosojē tseani huani jeora'ye cajē. Iti yo'o ja'ñere co'ehuē. ² Careña, cui'ne pa'i tsi'sini sihuajē yo'o maca huaiye pañu'u, co'aye paipi cuasa co'me huesēni sañope ai yo'ojē cama'cohua'ini, careña.

Huēo Sēñepi Jesure Tsoacaise'e

(Mt 26.6-13; Jn 12.1-8)

³ Jesús Betania daripēre paquēña, Simón ja'ju dahuē hue'equē pa'isiquē huē'ere, mesare ñuquēña, Jesús. Ñu'ina, te'o nomio jai do'i huēo sē da'care quēna huēna t̄imēsiconi dani Jesús siopēna iti da'capi dooña. Nardo da'case'le nesicopi, yequeje co'mema'copi. ⁴ Iti maca ñu'icohua'ipi pēti huēoreña. Jaje pēti huēojē careña:

"¿Me yo'oco huēo sē da'ca coa nejoco'ni? ⁵ Iopi yecohua'ina se isico pani trecientos romano curiquē tē'ña nera'o. Jaje yo'oni co'amaña peocohua'ire cocatira'o."

Jaje cajē iote coejē pēijē ñareña.

6 Jaje ñajëna, Jesupi caëña:

“Coa ñajë'ë, ìose'e yo'oja'co. ¿Me yo'ojë josa caye'ni? Iye ìo yë'ëre necaise'e cato de'lo co'amaña'ë. 7 Co'amaña peocohua'ire si'anë mësaru ñajë paja'cohua'i a'ë. Jaje pa'iquëta'are yë'ë cato mësaru ña hue'ñare si'anë pa'iye paja'quë a'ë. 8 Ìo cuasaye ja'i maña ico cato de'hue yë'ë sïopë huëo sēñe necaco'ë, du'runa yë'ëre ta ja'ñere caco. 9 Nuñerepa cayë, coa si'a hue'ña ico yo'ose'e quëaye pa'ija'coa, ìo yo'ose'e huanëyema'pë cuasa ja'ñere cajë, huaso coca quëa maca.”

Jesure Judas Ìsise'e

(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

10 Judas Iscariotepi sani Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i ja're conì coca caëña, Jesure tseani ìohua'ina ìsi ja'ñere. Jaë cato doce ye'yacohua'i aquë paji'i. 11 Jaje caquëna, asani ai sihuareña. Jaje sihuajë curiquë ìsireña. Ìsirena, Judaspi ¿Jesure merepa tseani ìsija'quë a'ni? caquë ì yo'o ja'ñere co'eiña.

Mai Èjaë Ani Tëjise'e

(Mt 26.17-29; Lc 22.7-23; Jn 13.21-30; 1 Co 11.23-26)

12 Egítopi Israel pai etajë pa'ise'ere cuasajë sihuajë pai tsi'sini, tsoe yo'ojë pa'ise'eje yo'o mu'se ti'aëña, o'sa co'me ma'a ao ai mu'se. Du'ru mu'serepa, cui'ne yëi ñamare huai mu'serepa ti'aëña. Jaje ti'aëna, Jesús ye'yacohua'ipi seteña:

“¿Egítopi Israel pai etajë pa'ise'ere cuasajë, aïñe jerona sani ne de'huarena aïñe yëquë'ni?”

13 Cajëna, Jesupi cayaohua'ire ì ye'yacohua'ire jëjo saoquë caëña:

“Jai pai daripëna sani oco yurupë saquëni tì'ani i ja're saijë'è. ¹⁴ Sani ja're sa cacajë cajë'è ite huë'e aquëre: 'Ye'yaquëpi capi: ¿Jerore pa'ico'ni, tu'rihuë yë'è ye'yacohua'i ja're na'iquëna aija'co, Egítopi Israel pai etase'ere cuasajë? cajë'è.' ¹⁵ Ipi mësarute iñoja'quë api, jai tu'rihuëpi tsoe ne de'huasiconi. Jarona yureta'a ñani ne de'huajë'è, mai tse.”

¹⁶ I ye'yacohua'ipi sani tì'areña, jai daripë. Tì'ani jare Jesús quëase'eje si'aye tì'areña. Tì'ani na'iquëna, ai ja'ñe ne de'huareña, Egítopi Israel pai etase'ere cuasajë yo'oyere.

¹⁷ Ñami de'osi maca Jesús i doce ye'yacohua'i ja're tì'aëña, iti huë'ña. ¹⁸ Tì'ani mesare ñuli aikuëpi caëña, Jesús:

“Nuñerepa mësarute cayë. Mësaruru aquëpi yë'è ja're te'ona aikuëpi isi yehuoja'quë api.”

¹⁹ Jaje ca maca iohua'ipi sa'ñe iohua'ija'a seteña: “¿Yë'è pa'ija'quë a'ni?”

²⁰ Cajëna, Jesupi caëña:

“Doce aquëpi yo'oja'quë api, yë'è ja're te'e quëna de'huana aikuëpi. ²¹ Jaje pa'itoje de'oji. Pai Mamaquë cato jare iti toyase'e pa'ieyeje saiji. Jaje pa'iquëta'are ¡Teayerepa yo'oja'quë api, ite isi yehuoquëta'a! Ipi ai de'oye pasiquë pa'ito de'ora'pi, jaëte.”

²² Ja yë'ta'a aore aijëna, Jesupi panpë ini Maija'quëre de'oji caquë seni i ye'yacohua'ire aoguë caëña:

“Aijë'è. Iye cato yë'è capë a'è.”

²³ Jeteyo'je ucu duruhuë ini Maija'quëre de'oji, caquë seni, i ye'yacohua'ina isiña. Isina, si'aohua'i ucureña, iote.

24 Ucurena, caëña:

“Iye cato yè'è tsie a'è. Jai paì de'oye pa'i ja'ñere caquë huajëye Maija'quë paìre cayere quëaye a'è. 25 Jaje pa'ina, mësarute nuñerepa cayë cui'naëpi iye, cuiya'i o'sa cõno ucuye paja'quë a'è. Yequë mu'se Maija'quë cuañe te'tena cuiya'i o'sa ucuñu'u.”

Pedro Cosose'e

(Mt 26.30-35; Lc 22.31-34; Jn 13.36-38)

26 Jëjë tëjini Olivos cutina sateña.

27 Jesupi caëña, jaohua'ire:

“Si'aohua'i mësaru yè'ère jëcoja'cohua'i a'è, iye ñami. Jaje pa'ina, toyase'e caji: ‘Huani jëoja'quë a'è, yèi ñamare ñacaiquëre. Ja maca yèi ñamapi tiya huesëja'cohua'i a'è.’ 28 Jaje pa'iquëta'are ju'isiquëpi huëisi maca yè'ëpi du'ru saija'quë a'è, Galileana, mësaru ja yè'ta'a saima'pëna.”

29 Jaje caquëna, Pedropi caëña:

“Jaje yecohua'i mël'ère jëcotojë yè'è cato mël'ère jëoñe pañë.”

30 Caquëna, Jesupi caëña:

“Nuñerepa mël'ère cayë. Iye ñami ja yè'ta'a cura cayaye yè'ima'në mël'ëpi toasoñe cosoja'quë a'è, ìte ñama'quë a'è caquë.”

31 Jaje Jesús caquëna, ìpi caëña:

“Yè'è cato pañë, cosoye. Ju'ìñe pa'itojë mël'è ja're ju'ija'quë a'è.”

Caquëna, yecohua'ijë cui'ne careña.

Jesús Sese'e Getsemanína

(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

32 Getsemaní hue'e hue'ñana ti'ani Jesús caëña, ì ye'yacohua'ire:

“Iñore dujē pa'ijē'ë, yē'ëse'e Maija'quëre sani ses'i.”

³³ Cani coa Pedrore, Jacobore, cui'ne Juanre saëña. Ja maca ai cuasaquë cui'ne ai yo'o huëouña.

³⁴ Jaje yo'oquë caëña, jaohua'ire:

“Ai oi ëaye nëiji, yē'ë joyore papi juni huesëye pa'ina. Iñona mësarū cato pëani sëtasicohua'ipi pa'ijē'ë, caima'pë.”

³⁵ Cani Jesús ise'e seña maca sani yejana do're ja'rūni Maija'quëre de'hue neñe pa'ito, necaijē'ë, ai yo'oye pas'i, iti yo'o maca tī'aëna, caquë sequëña.

³⁶ Jaje sei caëña:

“Yē'ë ja'quë, më'ëre cato si'aye neñese'e pa'iji. Nejocaijē'ë, yē'ëre ai yo'oye ne ja'ñere. Yē'ë yëye peoja'quë, coa më'ë yëyepi yo'oye pa'ija'quë.”

³⁷ Jaje seni tējini i ye'yacohua'i quë'rona sani ñaquëna, cāisicohua'ipi pateña. Pa'ijëna, Pedrore caëña:

“¿Simón caiquë, më'ë? ¿Te'le hora macaje sëtasiquëpi ña tī'añe paë, më'ë? ³⁸ Sëtasicohua'ipi pa'ijë Maija'quëre sejē'ë, co'ayena taiñe paja'cohua'i. Nuñerepa joyo cato yo'oye yëji. Jaje pa'iquëta'are më'ë capëpi tutu peoji.”

³⁹ Jaje canī tījupë sani ja'rë case'eye pa'ye caquë sequëña. ⁴⁰ Jaro cui'naëpi coliquë cui'ne cāisicohua'ini tī'api i, ye'yacohua'ire. Airepa huëo ca'quëna ñaco naimopi jameina caë'ë, quëcoñu'u cajëta'a. Jaje pa'ina, ite sañope sehūo tī'añe peohuë. ⁴¹ Toasoñe acore saisiquëpi tītaquë caëña, jaohua'ire:

“Yureta'a canī huajëjë'ë. Tsoe de'oji. Ja ja'ye caijë'ë. Tī'api Pai Mamaquëre co'aye yo'ocohua'i

jëñana isi maca. ⁴² Huëijjè'ë. Sañu'u. Yè'ère isi yehuoja'quëpi daiji.”

Jesure Tsease'e

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jn 18.2-11)

⁴³ Ja yè'ta'a Jesús cocare i ye'yacohua'i ja're caquëna, Judaspi tsoe titaëña. Jaë cato doce acohua'i aquë paji'i. I ja're conì jai pai hua'ti cajicohua'ipi cui'ne tara cajicohua'ipi dateña. Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi, cuañese'e ye'yacohua'ipi cui'ne aiohua'ipi jëjo daocohua'ipi conì daisicohua'i pateña. ⁴⁴ Judas iti isi yehuoja'quëpi caëña, jaohua'ire:

“Yè'ëpi ini tì'ani sihua'quë a'ë. Sihuaquëna, ñani jaëni tseajjè'ë. Tseani de'oye sëani sajjè'ë.”

⁴⁵ Jaje casiquëpi tì'ani Jesure tsiojani caëña:

“Ye'yaquë, Ye'yaquë.”

Jaje caquë tsu'supi. ⁴⁶ Tsu'suquëna, ja maca Jesure tome dani tseani sareña, sëasiquëni.

⁴⁷ Jaje yo'o maca iti maca pa'iquëpi hua'ti dutani Maija'quë huë'e ñacaicohua'i necaiquëni cajorose'e tëto tëaëña. ⁴⁸ Ja maca Jesuje caëña, ite tseä paire:

“¿Tarapi hua'ñapi conì date, yè'ère tseañu'u cajë co'amaña yahue imaquëre yo'oyeje pa'ye? ⁴⁹ Yè'ë si'a mu'seña Maija'quë huë'ëpi pa'i mësarute ye'yaquëna, mësarupi yè'ère tseañe pahuë. Jaje pa'iquëta'are iye cato toyase'ëpi tì'acquëna, jaje yo'oye pa'iji.”

⁵⁰ Ja maca i ye'yacohua'ipi Jesuse'ere te'ire jëoni cati sateña.

Posëpi Catiye

⁵¹ Jaje pa'iquëta'are te'i tsi posë macapi jai capi deasiquëpi tuquëña, Jesure. Tuina, tseareña.
⁵² Tsearena, jai case'e jeoni peoyo catiña.

Jesure Ca Tëjicohua'i Quë'rona Sase'e

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55, 63-71; Jn 18.12-14, 19-24)

⁵³ Jesure ja maca sareña, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaërepa quë'rona. Jarona Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i tsi'sireña, aiohua'i, cui'ne cuañese'e ye'yacohua'i coní. ⁵⁴ Jaje sajëna, Pedroje so'o maca se ñaquë tuquëña, Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaërepa huë'e hue'se daripëre pana. Jarona soldado pai ja're coní pëani toare cui ñuquëña. ⁵⁵ Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i cui'ne pai yo'oye ca tëji ëjaohua'ire papi Jesure jaje yo'oquëre papi cayere co'ereña, asani huani jeñere cajë. Jaje co'ejëta'a tija'ne pareña. ⁵⁶ Cui'ne jai pai coa huëojë ti yo'o ma'ñere sañope Jesure careña, cosojë. Cui'ne iohua'ija'a sa'ñe yo'ojë careña, te'e cayepi peoquëna. ⁵⁷ Yecohua'ipi co'arepa huëojë careña. ⁵⁸ Yëquëpi i caye asasicohua'i a'ë, cajë yo'ojë careña:

“Ñeje caquë api, ‘yë'ëpi Maija'quë huë'e nejoja'quë a'ë, pai de'huasi huë'e. Jaje yo'oni jeteyo'je tres mu'seña pa'i maca huajëcore neja'quë a'ë, paipi nema'core.’ Jare asahuë.”

⁵⁹ Jaje canije nuñerepa te'eje pa'ye caye pareña.

⁶⁰ Ja maca Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëpi iohua'i ca jopoja'a huëni nēcayepi Jesure sequëña:

“¿Asaquë m'ë, m'ëre sañope caye? ¿Me yo'oquë sañope sehuoye paquë'ni?”

61 Caquëna, Jesupi ai jerepa ti sehuoye paëña, i caye. Jaje paquëna, Maija'quë hu'e ñacaicohua'i ëjaëpi tijupë Jesure sequëña, ñeje:

“¿Më'è Cristo, Maija'quë de'oquërepa mamaquë a'ë?”

62 Caquëna, ja maca Jesupi sehuouña:

“Jaje pa'ijë'ë. Yë'è a'ë. Cui'ne mësarupi Pai Mamaquëre yë'ere ñaja'cohua'i a'ë, Diusu tutu quë'irepa ëja te'tere ñu'ina. Cui'ne Ma'tëmopi sir-ija'a nëca meina, ñaja'cohua'i a'ë.”

63 Jaje caquëna, asani Maija'quë hu'e ñacaicohua'i ëjaëpi i ju'i care co'ye naë yeto saoquë caëña:

“¿Iquere cajë jerepa paire quëaja'cohua'ire co'eye'ni, tsoe ti'api? 64 Jare mësarupi asahuë, i yë'opopi Maija'quëre cue'cuequë caye. Jaje pa'ito ¿me caye'ni, mësar?”

Jaje caëna, yureta'a si'a pai careña:

“Huani jeoñe pa'iji.”

65 Casi maca je'nërepa yecohua'ipi copi tse'se huëoreña. Cui'ne yecohua'ipi tsiana cañapi tëto quëoni të'cajë yo'ojë careña:

“¿Nepi të'care'ni? Se ca ñajë'ë.”

Cajëna, soldado pajje yo'oreña, ite.

Pedro Cosose'e

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jn 18.15-18, 25-29)

66 Pedro cato huë'ehuëre paquëña, hue'se daripëre. Jarote pa'ina, Maija'quë hu'e ñacaicohua'i ëjaëre necaicopi 67 toare cui ñu'ina, ñani ite caoña:

“Ina, më'ëje Jesús Nazaret aquë ja're pa'isiquë a'ë.”

68 Cacona, Pedropi caquë cosouña:

“Ñama'quë a'ë, ite. ¿Iquere jaje caco'ni? Huesëyë.”

Jaje cani eta sa'ro quë'rona etaëña. Eta maca curapi yëquëña. ⁶⁹ Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaëre necaicopi ñani cui'naopi ca huëo coña, iti maca pa'icohua'ina:

“Iquë cato Jesús ye'yacohua'i aquë api.”

⁷⁰ Jaje catojē ije cui'naëpi coso couña, ñama'quë a'ë caquë. A'ri maña tsoe maca pa'i maca Pedrorre iti maca pa'icohua'ipi careña:

“Më'ë Jesús ye'yacohua'i aquëre pa'ë. Më'ë cato Galilea aquë a'ë. Cui'ne më'ë coca cayejē Jesús ye'yacohua'i caye a'ë.”

⁷¹ Jaje caquëna, Pedropi yureta'a sañope co'aye caquë, cui'ne ñama'quë a'ë care payë caquë capi:

“¿Iquere mësarū yo'ojë caye'ni? Ñama'quë a'ë, jaëte.”

⁷² Caquëna, cui'naëpi cura yëni copī. Jaje cura yë'i maca yureta'a Pedro cuasa ñajaji'i, Jesús ite case'e. Jesús cato ca'aji'i: “Ja yë'ta'a cura cayaye yë'ima'ëna më'ëpi toasoñe ñama'quë a'ë caquë cosoja'quë a'ë.” Jaje i case'eje ti'aëna, itire cuasa ñajani ota huëoni ai oji'i.

15

Jesupi Pilato Quë'rorre Pa'iyē

(Mt 27.1-2, 11-14; Lc 23.1-5; Jn 18.28-38)

¹ Ñata tome maca Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi tsi'sireña, judío iohua'i ja're, cui'ne cuañese'e ye'yacohua'i ja're, cui'ne pai yo'oye ñani ca tējicohua'i ja're conī. Tsi'sini ca tējini Jesure sëasiquëni Pilato quë'rona sareña.

2 Ja maca Pilatopi ite ñani sequëña:

“¿Më'ë a'ë, judío paì ëjaërepa?”

Caquëna, Jesupi sehuouña:

“Jaje pa'ijë'ë, më'ë cayeje.”

3 Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'i cato jaiye sañope careña. 4 Jaje cajëna, Pilatopi tijupë seni couña, Jesure:

“¿Me yo'oquë sehuoma'quë'ni? Ñaquë më'ë iohua'i më'ëre sañope caye.”

5 Jaje catoje Jesús cato ti sañope sehuoye paëña. Jaje paquëna, Pilato ai cuasaëña: ¿Me yo'oquë paquë'ni? caquë.

Jesure Huani Pa'iji Caye

(Mt 27.15-31; Lc 23.13-25; Jn 18.38-19.16)

6 Pilato cato judío paì tsi'si mu'seña tijaëna, tseasiquëre eto saoquë yo'oquë paquëña, paipi yëjë sequëni. 7 Jaro co sitore paquëña, Barrabás hue'equëpi yecohua'i paire huaisicohua'i ja're conì. 8 Paipi Pilatore dani seteña: Jare më'ë yo'oyeje pa'ye yo'ojë'ë, cajë.

9 Jaje cajëna, Pilatopi sehuouña:

“¿Yëye judío paì ëjaëni eto saoye?”

10 Ja cato caëña, coa i de'oye yo'oyere ëa ñajë pëijë Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi tseani yo'oyë cuasaquë. 11 Jaje pa'iquëta'are Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ipi paire ca co'me huesojë cui'ne yëhuoreña, Barrabásni eto saoja'quëre sejë'ë, cajë.

12 Ja maca Pilatopi paire sequëña:

“¿Me nejaquë caye'ni, mësarü judío paì ëjaë hue'yoquëre?”

13 Caquëna, jaohua'ipi careña, cuijë:

“Queja'quë pa'ijaquë.”

14 Cajëna, Pilatopi caëña:

“¿Iquere i co'aye yo'o u'ni?”

Jaje catojê iohua'i jero sa'na ai cuireña:

“Queja'quë api.”

15 Jaje asani Pilato Judea paini de'o cajei pasi'i caquë Barrabásni joye sauña. Jesuni si'seni queja'quëre jêjo saokuë.

16 Ja maca soldado paipi jai pai tsi'sini Jesure pai ëjaë hu'e're pana sareña. 17 Sani nea maja'i care suñani cui'ne miu maro puani sareña. 18 Ja jeteyo'je cue'cuejê cuireña:

“¡Pa'ijê'ë. Yure judío pai Èjaërepa!”

19 Jaje cajê siopëna tê'careña, tarapi. Copi tse'sejê, cui'ne do're ja'rujê ëjaëre pa'ë më'ë cajê yo'oreña. 20 Jaje ite cue'cue tējini maja'i ju'i ca dutani i ju'i care pare suñacateña. Ja jeteyo'je i ju'i ca dutareña, queja'quëre.

Jesure Huani Jeose'e

(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jn 19.17-27)

21 Cirene aquëpi tsiopi daina, ñani Jesure queja'coni hue'ejê'ë, cajê soldado paipi cuañereña. Jaë cato Simón hue'equë paji'i, Alejandro cui'ne Rufo pëca ja'quë.

22 Ja maca Jesure Gólgotana sareña, pai siopë tara hue'e hue'ñana pai coca cato. 23 Jarona Jesure quereña. 24 Queni soldado paipi Jesús ju'i care nepi saja'cohua'i a'ni cajê neñareña, de'hue ne-siquëpi saye pa'iji cajê.

25 Ja yo'o maca cato nea hue'ña nueve paji'i, ite quesi maca. 26 Toyasicore i sio sa'nihuëna sëoreña, ja do'ire queñë cajê. Toyasicopi capi: JUDÍO PAI

ĒJAĒREPA. ²⁷ I ja're conī caya co'amaña yahue imacohua'ire quehuë. Te'ire ëja te'tena cui'ne yequëni ari te'tena nëconi quehuë. ²⁸ Jaje yo'o maca toyase'e ñeje caye t̄'api: "Co'acohua'i ja're conī que cuañopi."

²⁹ Cui'ne coa da saicohua'ijē ite ñajē cue'cuejē ñeje cajē sateña:

"¡Asajë'ë. Yure mē'ëpi Maija'quë huë'e nejni toaso mu'seña pa'i maca huajë huë'e nesi'i caquë maca! ³⁰ Yure co'ye huasoni da caje ñajë'ë, queși sarahuapi."

³¹ Jaje cui'ne Maija'quë huë'e ñacaicohua'i ëjaohua'ijē, cui'ne cuañese'e ye'yacohua'ijē ite cue'cuejē careña:

"Yecohua'ita'are huasopi. Jaje pa'iquëta'are ija'a co'ye huaso t̄'añe paj̄i."

³² Israel paj̄i ëjaëpi Cristore papi caja'cohua'i a'ë cruzupi caje nëcaquëna, ñanita'a careña. I ja're conī te'e quesicohua'ique ite pëteña.

Jesús Ju'ise'e

(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jn 19.28-30)

³³ Je'nërepa mu'se jopo t̄'la maca si'a yeja ñamije pa'io ne huesëoña. Toaso hora jaje paquëña. ³⁴ Jare ja maca Jesús tuturepa cuiña ñeje:

"Eloi, Eloi ¿lama sabactani?" Jaje cani caye a'ë, ¡Yë'ë Diusu maca, yë'ë Diusu maca! ¿Me yo'oquë yë'ëre jëcou'ni, te'ire?

³⁵ Jaje cuiquëna, it̄i maca pa'icohua'ipi asani careña:

"Asajë'ë. Tsoe aquë Maija'quëre quëacaiquë Elíasni cuij̄i."

³⁶ Jaje cajëna, iohua'i aquëpi huë'huëni o'sa conore yëi sëohuëna saquëni ucujaquë caquë sani nëoquë caëña:

“Coa ñajë. Ñañu'u, Elíaspi ite cruzu dequëre casa nëcoquëna.”

³⁷ Ja maca Jesús ai tutu cuini jüni huesëña.

³⁸ I ju'i maca Maija'quë huë'e joporepa tëhuocopi jopore paja'a cayayese'e meñe yete saquëña.

³⁹ Romano Capitánpi Jesús je'ñerepa nëcasiquëpi jaje Jesús cuiquë jüni huesëquëna, ñasiquëpi caëña:

“Nuñerepa iquë Maija'quë mamaquërepa paji'i.”

⁴⁰ Cui'ne nomiohua'i so'opi de ñajë nëcareña. Jaohua'i cato paë'ë, María Magdalena. Cui'ne yeco paco'ë, María, Jacobo posërepa, José cui'ne Salomé, pëca ja'co. ⁴¹ Iye nomiohua'i cato Jesure cõcaicohua'i pateña. I Galilea cu'i maca cui'ne jarote jai pai yecohua'ije pateña, Jesús ja're Jerusalëna saiscicohua'ije.

Jesure Tase'e

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jn 19.38-42)

⁴² Ñamina'a huajë mu'se pa'ija'coa cajë fiesta yo'o ja'ñe ne de'hua mu'se na'iquëna, ⁴³ José Arimatea aquëpi pai yo'oye ñani ca tëjicohua'i ëjaohua'irepa aquë paquëña. Jaë cato Maija'quë cuañe te'te yo'oyere utequë paquëña. Jaje pa'ipi Pilato quë'rona si'a tuturepa cacani ca'rama'ë Jesús capëre tasi'i caquë sequëña. ⁴⁴ Jaje seina, Pilatopi ai cuasaëña, i jüni huesëre pa'ë caquë. Jaje cuasa do'ire Capitánre soini i jüni huesë caquë seni asaquëna, ju'ire papi, caëña. ⁴⁵ Jaje caëna, asani Pilatopi Jesús capëre saye de'oji caëña, Josëre.

46 Caëna, Josépi sani Jesús capë casani jai do'i sabanare hueroni deani quëna vejana coje nesiconatañi quëna pëpi siouña. 47 Tajëna, ñareña, María Magdalena cui'ne María José pëca ja'co coní.

16

Jesús Ju'isiquëpi Huëise'e
(Mt 28.1-10; Lc 24.1-12; Jn 20.1-10)

1 Huajë mu'se tëto sai maca María Magdalena cui'ne Jacobo, Salomé pëca ja'copi María coní huëo së ma'ñare hueroni sateña, Jesús capëre huëo sëñepi neñu'u cajë. 2 Semana huëo mu'serepa ai nea hue'ñarepa tsoe ëse pa'ina, sani ti'areña, tasi daripë quë'ro. 3 Iohua'ija'a sa'ñe careña:

“¿Nepi jai quëna pë hui'yoja'cohua'i a'ni?”

4 Jaje cajë ñajëna, tasi daripëpi tsoe hui'yosico pacoña. 5 Pa'iona, ñani tasi daripëna cacareña: Cacajë ñajëna, ëja te'tere poja'i ju'i care posëpi ju'i ñuquëña. Jaëni ñani ai quëquëreña. 6 Quëquëjëna, ipi caëña:

“Quëquëma'pë pa'ijë'ë. Mësarú cato Jesús Nazaret aquëni co'eyë, que sarahuana quesiquëni. Jaje pa'iquëta'are i cato tsoe huëji'i. Peoji, iño. Ñajë'ë. Ite oa sitore peoji. 7 Mësarupi sani i yel'acohua'ire cui'ne Pedrore quëajë'ë. Galileana du'ru saija'quë api. Jarona ite ñaja'cohua'i a'ë, i ja'rë mësarute quëase'eje.”

8 Ja maca nomiohua'ipi quëquë huesëni tsasijë etani tasi daripëpi sateña. Co'ini yecohua'ire quëaye pareña, quëquë huesësicohua'i pa'ijë.

María Magdalenapi Huëisiquëre Du'ru Ñase'e
(Jn 20.11-18)

9 Semana huëo mu'se huëisiquëpi du'ru macarepa María Magdalenana ñaiña. Jaō cato siete huatiahua'ire eto sao cuãñosico paco'ë. 10 Jaopi yureta'a ñani sani quëaoña, i ja're cu'ijë pa'isicohua'ire oijë co'a ju'ijë pa'icohua'ire. 11 Jaohua'ipi quëacona, asani care paco cuasaye pareña, io case'e.

Ite Ye'yecohua'ipi Cayahua'i Ñase'e
(Lc 24.13-35)

12 Ja jeteyo'je Jesús ñaiña, cayaohua'i tsiona ma'aja'a saicohua'ina. 13 Jaohua'ipi sani yecohua'ire quëareña. Quëajëna, jaohua'ijë coa cayë cuasajë asaye pareña.

I Once Soisicohua'ipi Ite Ñase'e
(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jn 20.19-23)

14 Ai tsoe maca yureta'a once i ye'yacohua'ina ñaiña, mesare ñu'ijëna. Ñaini jaohua'ire yëhuo nu'ñeiña, ju'isiquëpi huëisiquëre ñani quëacohua'ire asacaiye pa'si do'ire, iohua'i jëa joña hue'e do'ire. 15 Yëhuoquë caëña:

“Si'a hue'ña sani cu'ijë iye huaso cocare quëajë'ë, si'a paire. 16 Quëajëna, asani quëare payë caquë asaquëni oco dosiquëpi huasosiquë pasipi. Jajë quëajëna, coa cayë caquë asama'quë cato nejosiquë api. 17 Iye tuture paja'cohua'i a'ë yë'ëre asacohua'i cato: Yë'ë mamipi cajë huatire eto saoja'cohua'i a'ë. Huajë cocapi caja'cohua'i a'ë. 18 Añare tseaja'cohua'i a'ë. Tsimare ucusicohua'i panije ai yo'oye paja'cohua'i a'ë. Cui'ne yequeje, ju'icohua'ire patojëna, co'yaja'cohua'i a'ë, ju'icohua'ipi.”

Jesupi Ma'tëmo Saise'e
(Lc 24.50-53)

¹⁹ Jaje ca tëjini Ējaë Jesús ma'tëmona sa cuañopi. Jaronā Diusu ěja te'te ñu'i saihuëna ja'ruña. ²⁰ Ja maca jaohua'ipi si'a hue'ña cu'ijë quëareña, huaso cocare. Jare Ējaëpi cōcai cui'ne ipi paī yo'o tī'a ma'ñere yo'o iñoquëna, quëareña, huaso coca. I cocare pa'ë caquë yo'oquëna, ja yo'oyepi iñojë huaso cocare quëareña. Ca tëjihüë.

Maija'quë Huajë Ca Nëose'e
New Testament in Secoya (EC:sey:Secoya)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Secoya

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Secoya [sey], Ecuador

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Secoya

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

995e68c5-fe57-54e6-bf8e-0637526d3f7d